

Målselv som egen kommune

Fordeler og ulemper ved status quo-alternativet

Kjetil Lie, Audun Thorstensen, Ole Sverre Lund og Per Kristian Roko Kallager

TF-notat nr. 69/2015

Kolofonside

Tittel:	Målselv som egen kommune
Undertittel:	Fordeler og ulemper ved status quo-alternativet
TF-notat nr.:	69/2015
Forfatter(e):	Kjetil Lie, Audun Thorstensen, Ole Sverre Lund, Per Kristian Roko Kallager
Dato:	26.10.2015
ISBN:	978-82-7401-863-1
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidedfoto:	Telemarksforskning
Prosjekt:	Utredning av 0-alternativet Målselv kommune
Prosjektnummer:	20151280
Prosjektleder:	Kjetil Lie
Oppdragsgiver(e):	Målselv kommune

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforskning, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf. 35 06 15 00 – www.telemarksforskning.no

Forord

Telemarksforskning har fått i oppdrag fra Målselv kommune å vurdere hvorvidt Målselv, i lys av mål og forutsetninger for kommunereformen, kan bestå som egen kommune. Utredningen tar for seg områdene samfunnsutvikling, økonomi, tjenester og lokaldemokrati, samt at den gir en samlet vurdering.

Denne 0-alternativ analysen kommer i tillegg til utredning av kommunestruktur i Midt-Troms, hvor Målselv inngår i følgende alternativer:

- **Alternativ 1: Bardu, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg og Lenvik**
- **Alternativ 2: Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg og Lenvik**
- **Alternativ 5 – Lavangen, Bardu, Salangen, Målselv**
- **Alternativ 7 – Bardu, Målselv, Sørreisa og Dyrøy**
- **Alternativ 8 – Bardu og Målselv**

I utredningen av «Målselv som egen kommune» har Kjetil Lie vært prosjektleder, mens Audun Thorstensen, Ole Sverre Lund og Per Kristian Roko Kallager har vært bidragsyttere i arbeidet.

Bø i Telemark, 26.10.15

Kjetil Lie, prosjektleder

Innholdsfortegnelse

- Innledning s. 5
- Samfunnsutvikling s. 13
 - Befolkningsutvikling s. 16
 - Næringsutvikling s. 21
 - Pendling og avstander s. 27
 - Samlet vurdering samfunnsutvikling s. 33
- Økonomi s. 37
 - Økonomisk status s. 40
 - Demografiske endringer s. 48
 - Effektiviseringsmuligheter s. 52
 - Samlet vurdering økonomi s. 58
- Tjenesteyting s. 62
 - Kompetanse og kapasitet s. 65
 - Interkommunalt tjenestesamarbeid s. 73
 - Valgfrihet s. 77
 - Framtidig tjenesteproduksjon s. 78
 - Samlet vurdering tjenesteyting s. 82
- Lokaldemokrati s. 87
 - Høy politisk deltagelse s. 92
 - Lokal politisk styring s. 94
 - Lokal identitet s. 96
 - Kartlegging s. 98
 - Vurdering av nå-situasjonen for lokaldemokratiet s. 102
 - Mindre og større kommuner – fordeler og ulemper for lokaldemokratiet s. 105
 - Oppgavepotensial s. 108
 - Samlet vurdering lokaldemokrati s. 118
- Samlet vurdering – Målselv som egen kommune s. 125
- Referanser s. 132
- Vedlegg s. 134

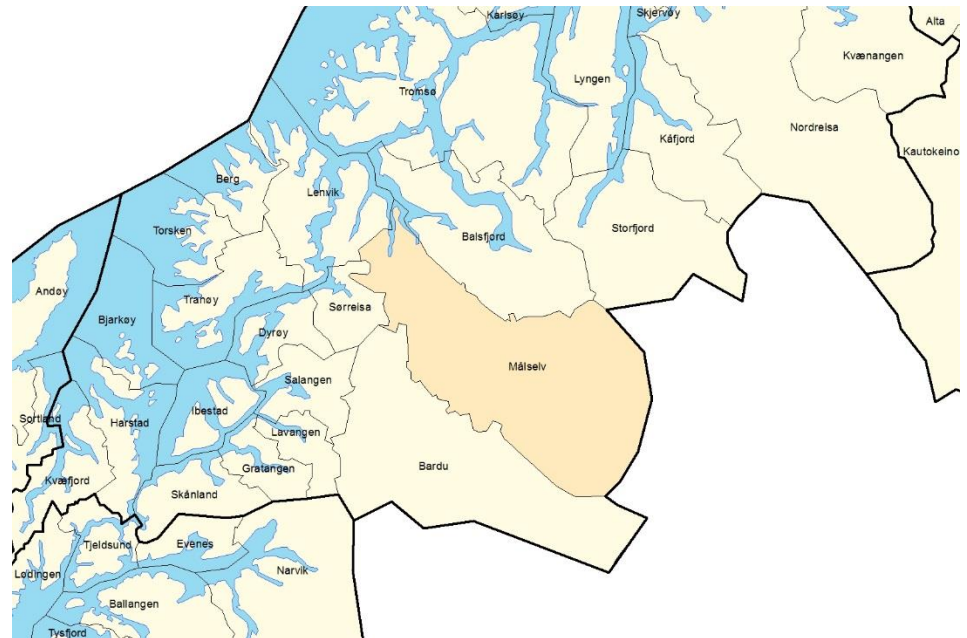
Innledning

Bakgrunn for utredningen

- Stortinget har gjennom kommunereformen gitt alle kommuner i landet en utredningsplikt for å vurdere framtidig kommunestruktur og eventuell endring for egen kommune.
- Målselv har utredet flere ulike strukturalternativer. Gjennom utredning i Midt-Troms har Målselv deltatt i utredningen av følgende 5 strukturalternativer:
 - **Alternativ 1: Bardu, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg og Lenvik**
 - **Alternativ 2: Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg og Lenvik**
 - **Alternativ 5 – Lavangen, Bardu, Salangen, Målselv**
 - **Alternativ 7 – Bardu, Målselv, Sørreisa og Dyrøy**
 - **Alternativ 8 – Bardu og Målselv**
- I tillegg har Målselv bedt om utredning av null-alternativet «Målselv som egen kommune». Telemarksforskning har fått dette oppdraget.
- Denne utredningen tar utgangspunkt i premissene som gis sentralt fra Regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), og som vi tidligere har benyttet i Midt-Troms rapporten.

Kort om Målselv kommune

- Målselv, kommune i Troms fylke, sentralt beliggende i de indre deler av fylket med grense mot Sverige i øst. I nordvest når Målselv til Malangens to armer, Målselvfjorden og Aursfjorden. Kommunen er fylkets største etter areal.
- Næringslivet domineres av tjenesteytende næringer, og særlig er Forsvaret viktig. I kommunen finnes hovedkvarteret for Brigaden i Nord-Norge og 6. divisjon, og flere militære forlegninger for Hæren, samt Bardufoss flyplass.

Kilde snl.no

Om kommunereformen

- Kommunereformen skal legge til rette for at flere kommuner slår seg sammen. Færre og større kommuner skal gi bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, gi bedre muligheter til å utvikle bærekraftige og gode lokalsamfunn, samt ivareta viktige frivillige oppgaver. Som et generelt prinsipp skal reformen legge grunnlaget for at alle kommuner kan løse sine lovpålagte oppgaver selv.
- Regjeringen framhever følgende overordnede mål med kommunereformen:
 - Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftig og økonomisk robuste kommuner
 - Styrket lokaldemokrati
- Kommunene har fått et utredningsansvar når det gjelder framtidig kommunestruktur.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. Den første delrapporten ble levert 31. mars 2014, og inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten tok for seg flere regionale og statlige oppgaver som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan overføres til kommunene.
- Tabellen under viser samfunnsmessige hensyn og kriterier for de fire ulike rollene kommunen har som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Det er blant annet tatt utgangspunkt i disse kriteriene når det er laget et vurderingssystem for utredning av kommunestruktur i Midt-Troms regionen.

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
TJENESTEYTING		SAMFUNNSUTVIKLING	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
MYNDIGHETSUTØVELSE		DEMOKRATISK ARENA	
Rettssikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

Ekspertutvalgets kriterier for god kommunestruktur

Metode og gjennomføring

- Denne utredningen har kommet som en tilleggsbestilling til utredningene i Midt-Troms som Målselv deltok i. Det er derfor tatt utgangspunkt i det samme vurderingssystemet som er brukt i denne utredningen. Siden vi nå vurderer en kommune har vi måttet tilpasse vurderingssystemet. I tillegg har vi gjort flere tilpasninger, noe som gjør at summene som en får ut ved vurdering av strukturalternativene ikke er sammenlignbare med summen som er resultatet når vi vurderer 0-alternativet.
- Vurderingssystemet, og kriteriesettet, er det redegjort kort for på de neste sidene.
- Videre omfatter utredningen ulike problemstillinger som krever ulike typer data og ulike metodiske innfallsvinkler. Som grunnlag for å beskrive en del sentrale utviklingstrekk i kommunen knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling, pendling og tjenesteproduksjon, er det tatt utgangspunkt i eksisterende statistikk fra SSB, nykommune.no og Telemarksforsking sine egne datasett.
- For å danne oss et godt bilde av Målselv kommune ble det 23.09.2015 avholdt gruppeintervju med administrativ og politisk ledelse i Målselv for å belyse ulike problemstillinger ved å bestå som egen kommune. Intervjuene berørte tema som tjenestetilbud, økonomi, samfunnsutvikling og lokaldemokrati.

Vurderingssystem benyttet i Midt-Troms

Utredningstema	Vurderingskriterium	Høyest poengscore
Samfunnsutvikling	Befolkningsgrunnlag	20
	Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10
	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20
	Kommunesenter	10
	Avstand til kommunesenter	20
	Næringsstruktur	20
Økonomi	Økonomiske virkemidler	20
	Netto driftsresultat	10
	Frie inntekter, 1 – 15 år	20
	Frie inntekter, etter 20 år	10
	Effektiviseringsgevinster adm.	20
	Effektiviseringsgevinster tjenester	10
	Endring i konsesjonskraftsinntekter	5
	Endring i demografikostnader	5
Tjenesteyting	Befolkningsgrunnlag	20
	Interkommunalt samarbeid	20
	Kapasitet og kompetanse	10
	Modeller for tjenesteyting	10
	Valgfrihet, distanse og framtidig tjenesteproduksjon	20
	Effektiv tjenesteproduksjon	10
	Økonomisk soliditet	10
	Valgdeltagelse	10
Lokaldemokrati	Størrelse på kommunestyret	10
	Politisk representasjon	10
	Innbyggermedvirkning	10
	Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	10
	Interkommunalt samarbeid	10
	Lokal identitet	10
	Oppgavepotensial ved større kommuner	20
	Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	10
Samlet score		400

Kriteriesett for «o-alternativet»

- For å vurdere «Målselv som egen kommune» har vi tatt utgangspunkt i kriteriesettet på forrige side, men med noen tilpasninger siden det gjelder vurdering av bare én kommune. Følgende kriterier sammenlignet med rapporten for sammenslåingsalternativene i Midt-Troms, er nå ikke omfattet:
 - Kommunesenter (under samfunnsutvikling)
 - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing 1-15 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
 - Effekt på frie inntekter ved sammenslåing etter 20 år – i prosent av brutto driftsinntekter (under økonomi)
 - Endringer i konsesjonskraftinntekter ved sammenslåing (under økonomi)
 - Ulike modeller for lokalisering av administrasjon og spesialiserte tjenester (under tjenesteyting)
 - Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati (under lokaldemokrati)
- Kriteriesettet er forklart mer inngående under hvert delkapittel med poengsummer og terskler for å oppnå ulike «smileys».

Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling i kommunene

- Kommunene har en sentral rolle med å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. I analyser av kommunenes rolle som samfunnsutviklingsaktør er det vanlig å legge til grunn en vid definisjon av samfunnsutvikling, noe som innebærer innsats på en rekke områder.
- En viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er bl.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging, og legge til rette for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.
- I mange kommuner er det vanskelig å drive en helhetlig og langsiktig planlegging fordi kommunegrensene ikke automatisk samsvarer med bo-, arbeids- og serviceregioner, ensartede naturområder osv. Dette kan føre til ugunstige planer og investeringer som kunne vært unngått dersom større områder hadde blitt sett i sammenheng.
- En viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen.
- En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Samfunnsutvikling	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder • Tilstrekkelig kapasitet • Relevant kompetanse

- Vi har i våre vurderinger benyttet disse kriteriene for å vurdere mulighetene for å drive med samfunnsutvikling ved de ulike strukturalternativene (herunder 0-alternativet).

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling 2000-2015

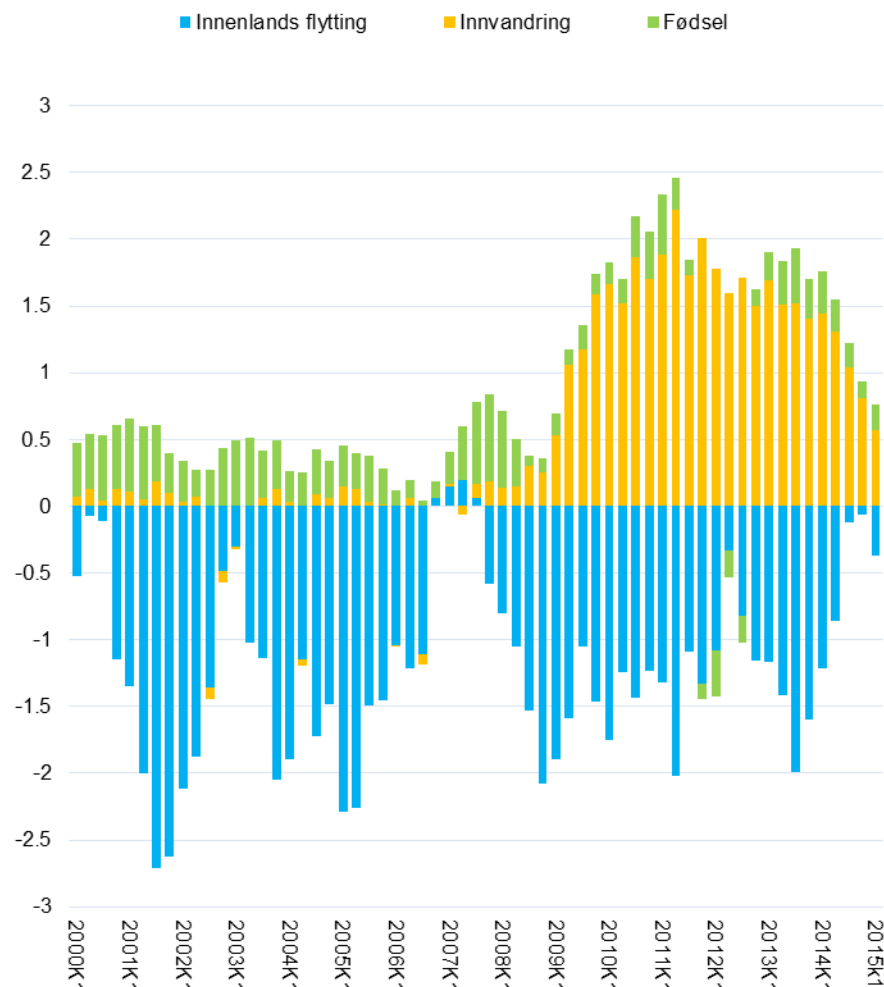
- Figuren viser befolkningsutviklingen i Målselv fra 2000 til 2015. Siden 2000 har befolkningen gått noe ned, for så å ta seg opp igjen fra 2009 fram til dag. Fra 2000 til 2015 har folketallet blitt redusert med 330 personer eller 4,7 prosent.

Kilde: SSB

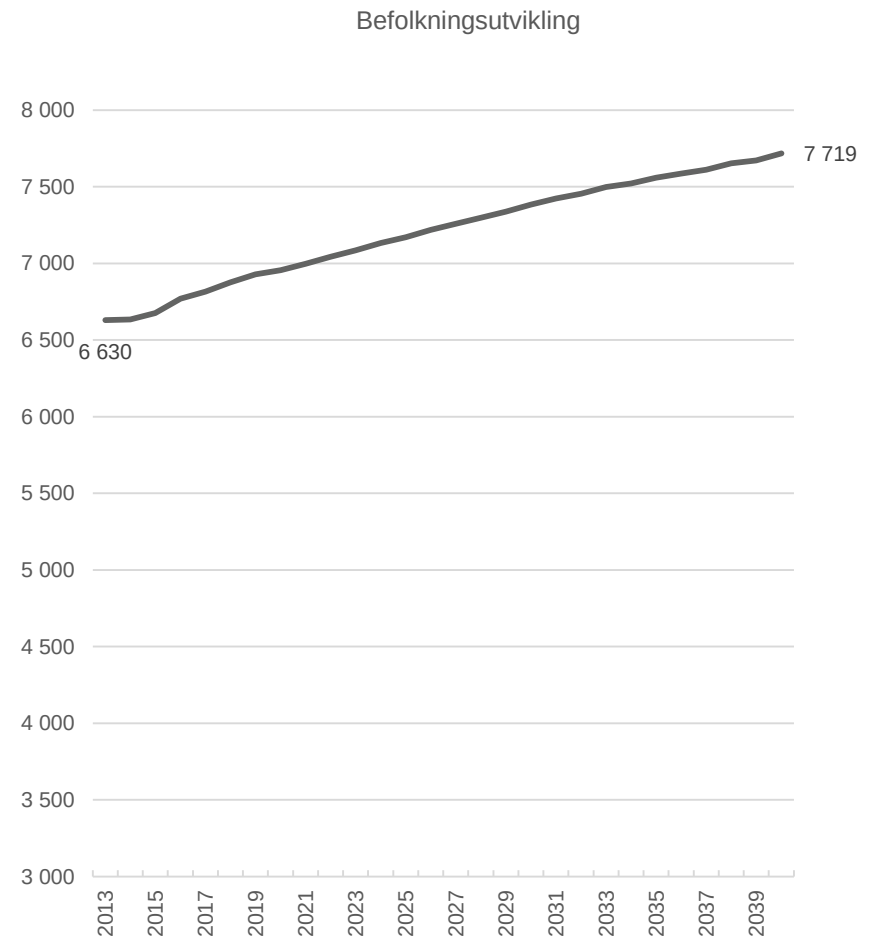
Befolkningsutviklingen dekomponert

- Figuren viser årlig prosentvis befolkningsutvikling fordelt på innenlands nettoflytting, netto innvandring og fødselsbalanse. Hver stolpe viser den kvartalsvise endringen fom. 1. kvartal 2000 tom. 1. kvartal 2015. En trend de senere årene er at folketallsutviklingen er drevet av positiv innvandring og fødselsoverskudd. Innenlands flytting er derimot negativ, og har vært det siden 2008.

Befolkningsframskriving Målselv

- SSB bruker tre ulike prognoser for befolkningsutvikling på landsbasis: Lav, middels og høy.
- Figuren viser framskrevet middels befolkningsutvikling (4M) for Målselv fram mot 2040. Som vi ser av figuren forventes det en økning i folketallet. Det er forventet at folketallet vil øke til 7 719 personer i 2040. Økningen utgjør 1 089 personer eller 14,1%.

Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse

Resultat fra NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene, sier noe om landets kommuner sin kapasitet og kompetanse til å ivareta planlegging etter krav i plan- og bygningsloven.

Kapasitet er definert som «kommunenes evne til å ivareta alle oppgaver og den saksmengden kommunene står overfor». 61 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til samfunnsplanlegging og 32 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre arealplanlegging. Et fagmiljø kan per definisjon minimum bestå av 2 personer, og det betyr at kun 28 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta arealplanlegging og kun 6 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta samfunnsplanlegging. Jo mindre kommunestørrelsene er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.

Kompetanse er definert som «tilgang til personale med nødvendig formalkompetanse og/eller realkompetanse innenfor planlegging». 82 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor arealplanlegging og 68 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor samfunnsplanlegging. Utdanningsbakgrunnen blant samfunns- og arealplanleggere i kommunene er variert, og et fellestrekk synes å være utfordringer i rekruttering av sivilingeniører, arkitekter og arealplanleggere.

Det ser ut til at landets kommuner gjennomgående har bedre kompetanse enn kapasitet. Men i små fagmiljø, eller der fagmiljø ikke eksisterer, kan det være svært utfordrende å opprettholde og utvikle fagkompetanse.

Målselv kommune gir tilbakemelding om at samfunnsplanleggingen går greit, og at kommunen har kompetanse til å drive slikt arbeid. Kapasiteten er til tider krevende både når det gjelder å ha nok bemanning og kontinuitet i fagmiljøet. Målselv kjøper i noen tilfeller konsulenttjenester for å dekke opp bemanningen på plansiden.

Målselv kommunes samfunnsdel av kommuneplanen ble vedtatt i juni 2015. Arealdelen er 2 år gammel.

Kapasitet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging

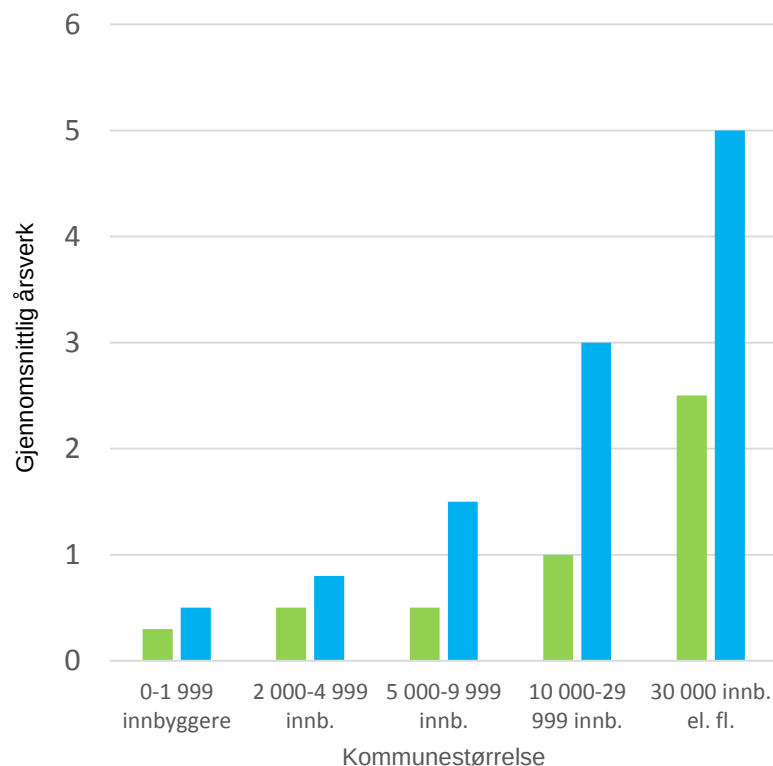
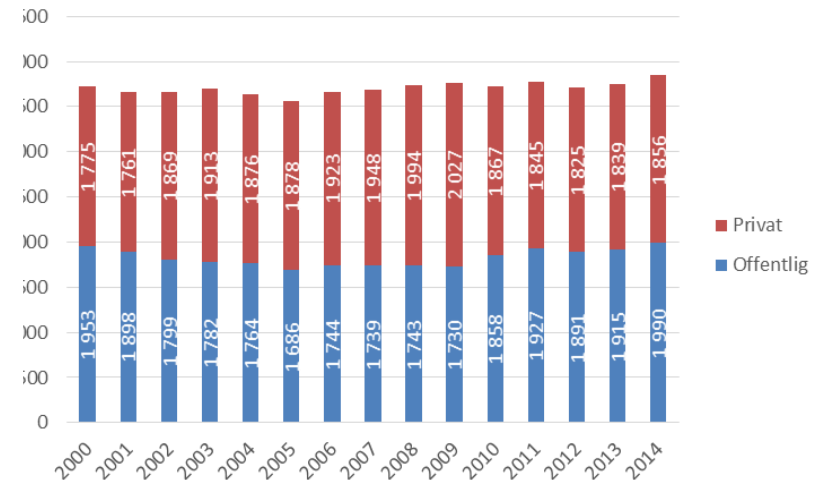
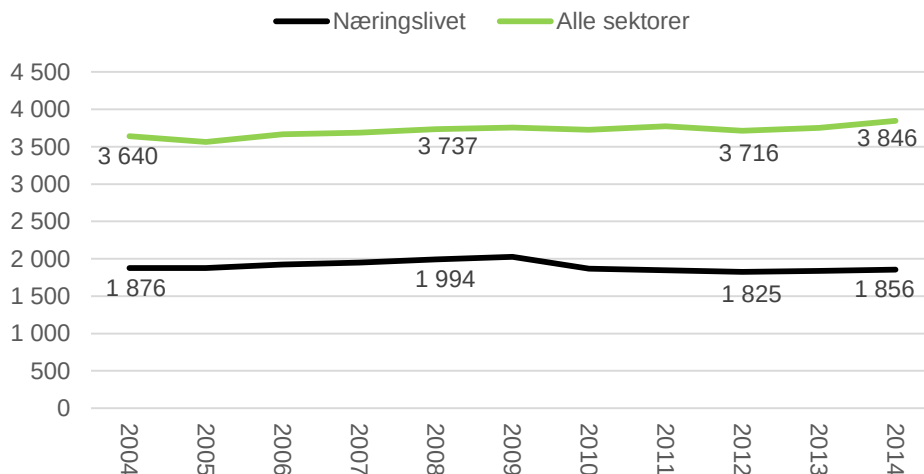

Diagram basert på tabell 3.2 NIVI Rapport 2014:1

Næringsutvikling

Arbeidsplasser i privat og offentlig sektor

- Figurene nedenfor viser fordelingen utviklingen i antall arbeidsplasser av offentlige og private arbeidsplasser i Målselv. Figuren til venstre viser at det har vært en viss økning i antall arbeidsplasser i Målselv fra 2004 til 2014.
- Det har vært en relativt jevn fordeling av arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Målselv. I 2014 var det en liten overvekt av arbeidsplasser i privat sektor. noe fra 2000 fram til 2014.

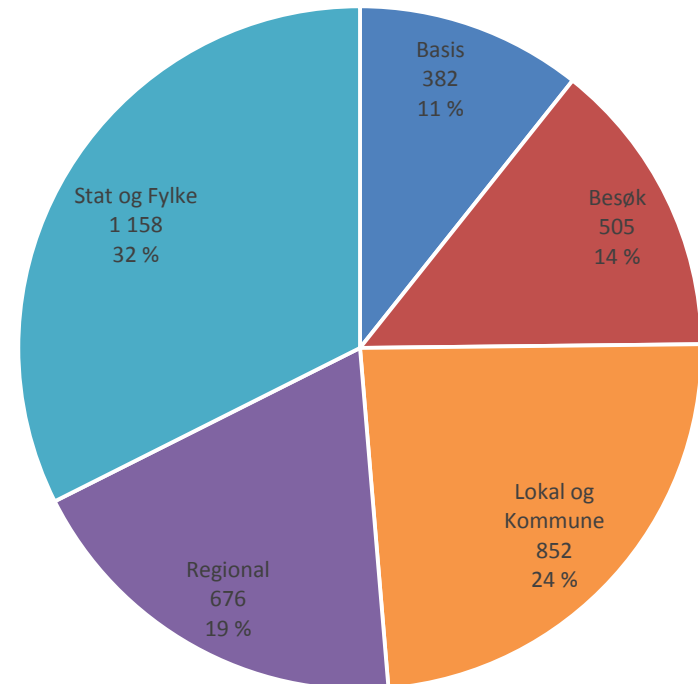

Arbeidsplasser fordelt på sektor

Videre er det interessant å se på hvordan arbeidsplassene i den enkelte kommune er fordelt mellom ulike sektorer. Arbeidsplassene er fordelt etter:

- Fylke og stat
- Lokal og kommune
 - *Lokale næringer* er næringsliv som leverer tjenester til den lokale befolkningen, og som i stor grad substituerer tjenester fra offentlig sektor. Dette er tjenester som barnehager, skoler, primærhelsetjenester og renovasjon.
- Basisnæringer
 - *Basisnæringer* er næringsliv som konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Basisnæringene produserer varer eller tjenester på et sted, som selges og konsumeres hovedsakelig utenfor stedet der produksjonen foregår. Primærnæringer som landbruk, gruver og industri, tilhører basisnæringene. Samtidig er det en del tjenesteproduksjon som også defineres som basisnæringer. Dette er tjenester som IT, telekom og teknologiske tjenester.
- Besøksnæringer
 - *Besøksnæringer* er næringsliv som kjennetegnes av at kunden må være personlig til stede. Besøksnæringene inkluderer all turisme, men også butikkhandel og en del personlige tjenester.
- Regionale næringer
 - De *regionale* næringene består av bransjer som både har annet næringsliv, offentlige institusjoner og befolkningen som kunder, og som hovedsakelig retter seg mot et regionalt marked. Det er bransjer som bygg og anlegg, transport og forretningsmessig tjenesteyting. Vi finner ofte en konsentrasjon av de regionale næringene i byer og sentra.
- Kakediagrammet viser hvordan de 3 573 arbeidsplassene fordeler seg på de ulike sektorene i Målselv. Fylke og stat har høyest andel, og utgjør 32% av arbeidsplassene. Deretter følger lokal og kommune. Basisnæringen utgjør den laveste andelen, med 11%.

Målselv

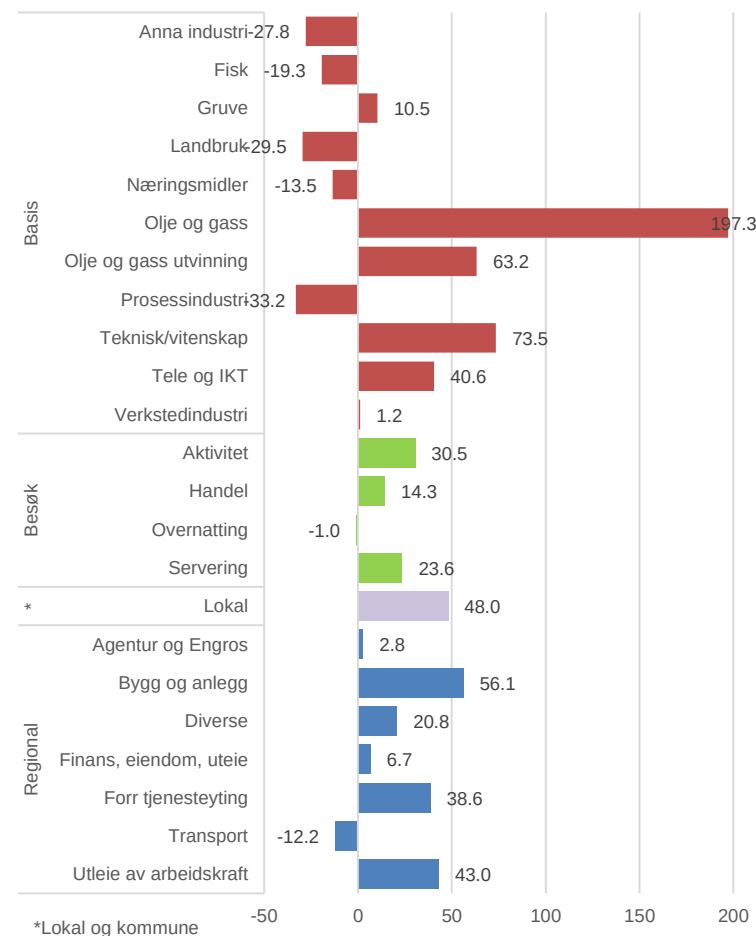
Private arbeidsplasser fordelt på næring

- I tabellen til høyre er de 1 856 arbeidsplassene i privat sektor i Målselv fordelt inn i ulike bransjer under basisnæringer, lokale næringer og regionale næringer.
- Innenfor basisnæringer er det flest arbeidsplasser knyttet til næringsmiddelindustrien og anna industri. Det er også en del sysselsatt i landbruket.
- Under besøksnæringer er det stor andel arbeidsplasser knyttet til handel, noe som tyder på at innbyggerne i Målselv og i områdene rundt handler i kommunen.
- Det er 72 arbeidsplasser i lokale næringer.
- Under regionale næringer er en stor del av arbeidsplassene knyttet til bygg og anlegg og transport.

Basis	Anna industri	64
	Fisk	4
	Gruve	50
	Landbruk	89
	Næringsmidler	204
	Prosessindustri	1
	Teknisk/vitenskap	16
	Tele og IKT	7
	Verkstedindustri	20
Besøk	Aktivitet	59
	Handel	392
	Overnatting	40
	Servering	65
Lokal og Kommune	Lokal	72
Regional	Agentur og Engros	20
	Bygg og anlegg	325
	Diverse	179
	Finans, eiendom, uteie	37
	Forr tjenesteyting	54
	Transport	150
	Utleie av arbeidskraft	8
Totalsum		1 856

Lokaliseringskvotient - forklaring

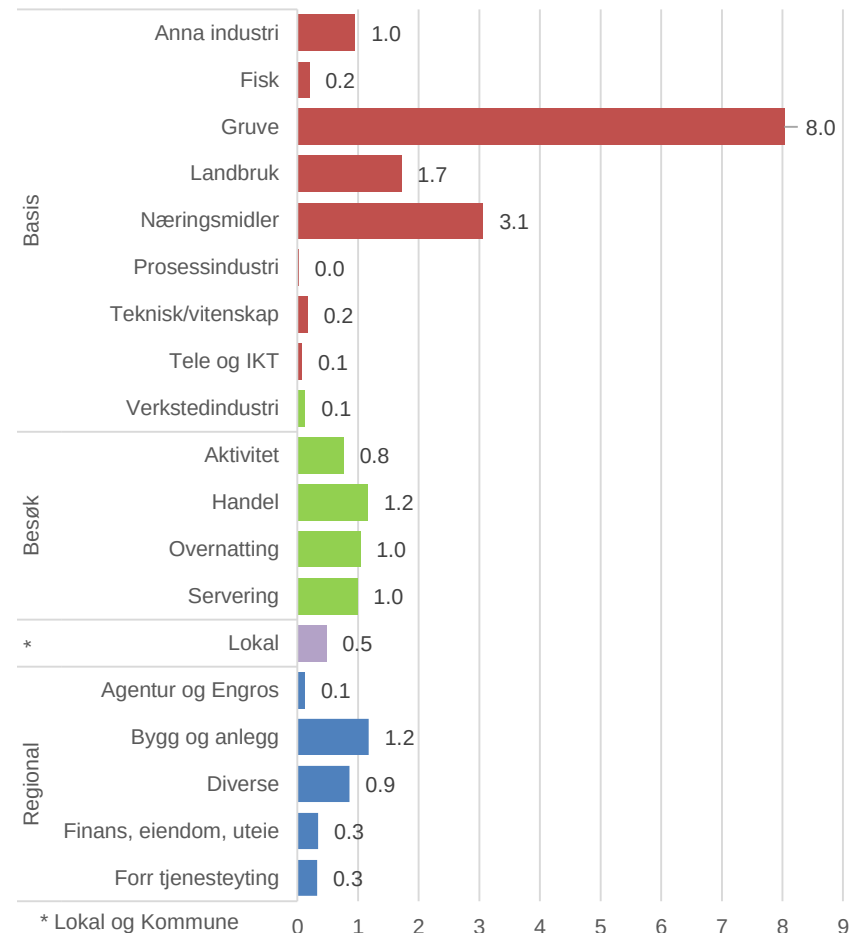
- Lokaliseringskvotienter sier noe om hvor store bransjene er i kommunen/på stedet relativt til resten av landet. Antall arbeidsplasser i bransjen er delt på totalt antall sysselsatte i kommunen. Denne andelen er delt på tilsvarende andel for landet. Når tallet er 1, er andelen den samme som for Norge. Det betyr at dersom andelen er lavere enn 1, er det en lavere andel som jobber i den bransjen sammenlignet med landet, og omvendt dersom tallet er høyere enn 1. Dersom tallet er for eksempel 2, er det dobbelt så mange som jobber i bransjen i den aktuelle kommunen enn landsgjennomsnittet.
- Figuren til høyre viser Norges vekst på landsbasis fra 2000 til 2014. Det gir et bilde av hvilke bransjer som er i vekst, og hvilke som er i nedgang.
- Bransjene som har hatt størst vekst siden 2000, er olje- og gassutvinning, olje og gass, teknisk/vitenskap, lokale næringer, bygg og anlegg og utleie av arbeidsplass.
- Det har vært størst nedgang i anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Lokaliseringskvotienten på neste side viser arbeidsplasser i Målselv i 2014 relativt til landsgjennomsnittet.

Arbeidsplassvekst i de ulike bransjene i Norge i perioden 2000 - 2014. I prosent.

LQ - Målselv

- Lokaliseringskvotienten for Målselv viser hvor mye større eller mindre ulike næringer er i forhold til landsgjennomsnittet. Som vi ser av figuren er gruve 8 ganger større enn på landsbasis, at gruve skiller seg såpass ut har å gjøre med at dette er en liten bransje på landsbasis.
- Anna industri, landbruk og næringsmidler er alle på landssnittet eller høyere, dette er bransjer som har vært i nedgang de senere år.
- Handel og servering er på landssnittet eller høyere. Dette er bransjer som på landsbasis har vært i oppgang.
- Bygg og anlegg er også en bransje som har vært i vekst. Denne er større i Målselv enn landssnittet.
- Samlet viser lokaliseringskvotienten for Målselv at det er en rekke bransjer representert. Det er en tendens til at noen nedgangsbransjer er representert i høyere grad enn oppgangsbransjer.

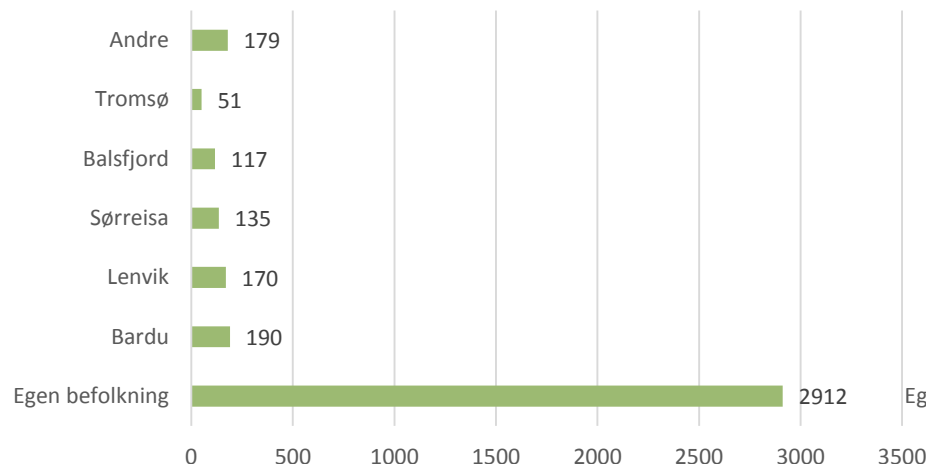
LQ Målselv kommune 2014. Kilde: Telemarksforskning

Pendling og avstander

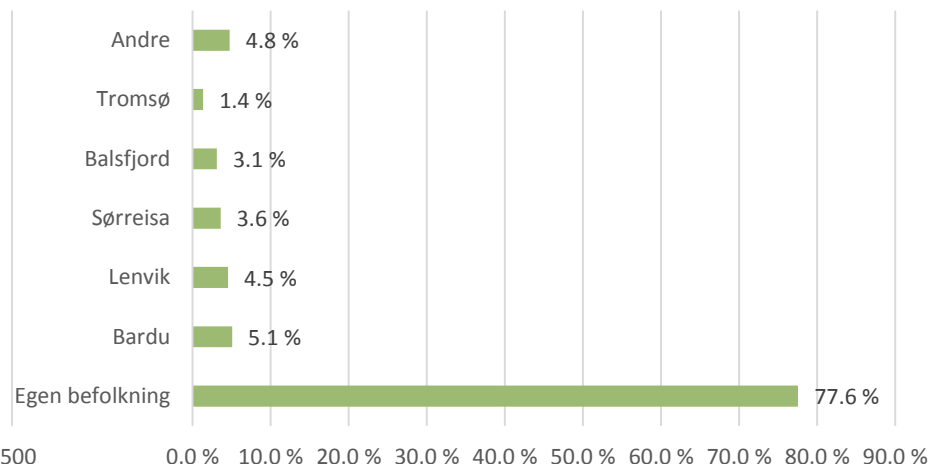
Innpendling – per 4.kvartal 2014

- Per 4. kvartal 2014 er det 3 754 arbeidsplasser i Målselv kommune. 2 912 eller 77,6 % av de sysselsatte personene har bosted innenfor kommunens grenser. Kommunen som har høyest innpendling til Målselv er Bardu og Lenvik. Deretter følger Sørreisa og Balsfjord.

Innpendling absolutte tall

Innpendling prosent

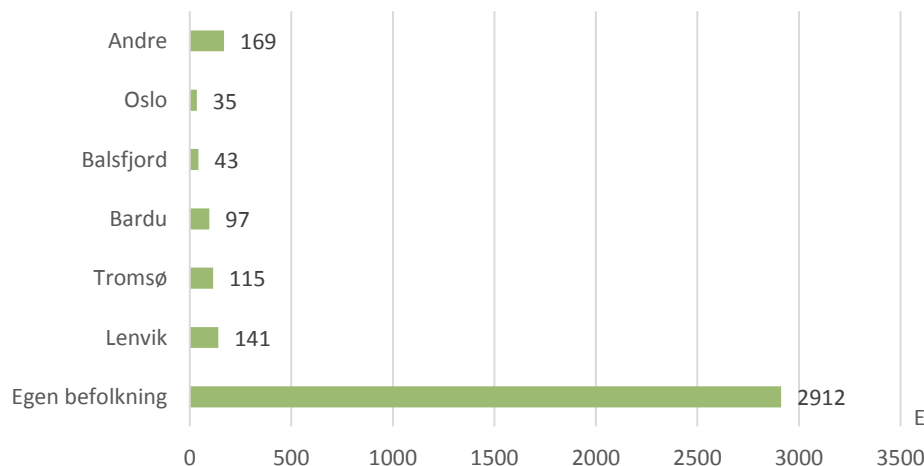

Kilde: Nykommune.no

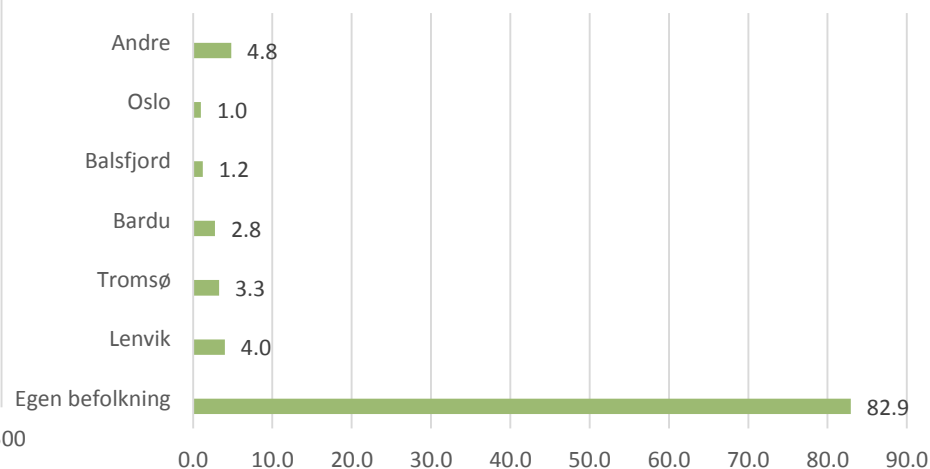
Utpendling - per 4. kvartal 2014

- Det er totalt 3 512 personer som bor i Målselv som er sysselsatt. Som sett i oversikten på forrige side både bor og jobber 2 912 personer i Målselv kommune. Det er flest personer som pendler ut til Lenvik, Tromsø og Bardu med hhv 4, 3,3 og 2,8 prosent.
- Regjeringens ekspertutvalg har sagt at dersom en kommune har en utpendling på over 25 prosent til en annen kommune, er disse kommunene såpass tett integrert at de bør utgjøre en kommune. Når det gjelder Målselv er ikke dette tilfellet, da nesten 83% av de sysselsatte bor og jobber i egen kommune. Målselv er også definert som en egen bo og arbeidsmarkedregion (NIBR:2013)

Absolutte tall

Prosent

Kilde: Nykommune.no

Avstander innad i kommunen

- SSB (2014) definerer 5 tettsteder i Målselv; Moen, Skjold, Heggelia, Andselv og Andslimoen. Målselv er en langstrakt kommune, så avstandene innad i kommunen vil selvfølgelig være relativt store. Nedenfor er en avstandsmatrise som gir en oversikt over kjøretid i minutter mellom tettstedene. Kjøretiden er beregnet med visveg.no, og korteste vei er lagt til grunn for rutevalget. Som vi ser av tabellen er alle tettstedene så godt som en times kjøring unna hverandre. I tillegg har vi sett på gjennomsnittlig reisetid for innbyggere til kommunesenter (Kostra 2014) her er tiden oppgitt til 12,3 minutter.

	Moen	Skjold	Heggelia	Andselv	Andslimoen
Moen		40	15	15	9
Skjold	40		58	55	61
Heggelia	15	58		5	11
Andselv	15	55	5		6
Andslimoen	9	61	11	6	

Kilde: Visveg.no

Rom for å drive samfunnsutvikling i Målselv

- Politikerne i Målselv mener handlingsrommet for å drive samfunnsutvikling i kommunen er stort.
- Kommunen har kompetanse på slikt arbeid, men er avhengig av å fylle på med noe (tilleggs-)kompetanse og tjenester.
- Det lokale næringslivet beskrives som godt. «Byen» er Tromsø. Det blir påpekt i samtalen med administrasjonen at innbyggerne får tak i det meste i Bardufoss. Norconsult utførte en handelsanalyse for Målselv i 2013. Her fremkommer det at det er en handelslekkasje på 4,2%, noe som anses som en relativt lav lekkasje. Dette vitner om at handelen i Målselv dekker de fleste behov.
- En viktig del av samfunnsutviklingsarbeidet i kommunen er å drive med sentrumsutvikling. Det er nå vedtatt at Bardufoss skal utvikles videre som møteplass.

Lokal og regional utvikling

- Regjeringen mener kommunereformen skal bidra til styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet knyttet til:
 - Arealbruk/planlegging
 - Samfunnssikkerhet- og beredskap
 - Transport
 - Næring
 - Miljø og klima
- I tabellen til høyre har vi sett nærmere på hva Målselv samarbeider med andre aktører om allerede i dag.
- Basert på tabellen ser vi at Målselv har noe samarbeid innenfor områdene, med unntak av transport.

Område	Samarbeid
Arealbruk/planlegging	- Teknisk samarbeidsforum (uformelt)
Samfunnssikkerhet og beredskap	- Oljevernberedskap
Transport	
Næring	- Filmcamp - Forsvarskoordinator
Miljø og klima	- Friluftsråd - Viltregion

Samlet vurdering samfunnsutvikling

Vurderingssystem samfunnsutvikling

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys for å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er , og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Kriteriet kommunesenter er tatt ut.
- Under tilstrekkelig kapasitet og kompetanse har vi sett på hva kommunene kan forvente seg framover; på funksjonelle samfunnsutviklingsområder har vi sett på tilhørighet til bo- og arbeidsmarkedsregioner og på avstand til kommunesenter har vi tatt utgangspunkt i avstand fra kommunesenteret til tettsteder og bygder med skole.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Terskelen for å oppnå de ulike smileyene er følgende: 0 - 33 poeng gir rød smiley, fra 34 – 66 poeng gir gul smiley og over 67 poeng gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 5 000 innbyggere	0	
	5 000 – 14 999 innbyggere	10	
	Over 15 000 innbyggere	20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Kommunen kan forvente dårligere kapasitet og kompetanse i framtiden	0	
	Kommunen kan forvente omtrent samme kapasitet og kompetanse i framtiden	10	
	Kommunen kan forvente bedre kapasitet og kompetanse i framtiden	20	

Vurderingssystem samfunnsutvikling

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Tilhører et annet bo- og arbeidsmarkedsområde, og har over 25 prosent utpendling/innpending til en eller flere andre kommuner	0	
	Eget BA-områder/tilhører et annet BA-område, med har under 25 prosent utpendling/innpending til en eller flere andre kommuner.	10	
	Eget bo- og arbeidsmarkedsområde.	20	
Styrket og samordnet samfunnsutvikling	Kommunen har i dag lite samarbeid på de fem områdene arealbruk/planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring og miljø og klima.	0	
	Kommunen har i dag noe samarbeid på de fem områdene arealbruk/planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring og miljø og klima. 5,6	5	
	Kommunen har i dag mye samarbeid på de fem områdene arealbruk/planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring og miljø og klima.	10	
Avstand til kommunesenter	Gjennomsnittlig reisetid i kommunen er over 60 minutter.	0	
	Gjennomsnittlig reisetid i kommunen er mellom 45 og 60 minutter.	10	
	Gjennomsnittlig reisetid i kommunen er under 45 minutter.	20	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0	
	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5	
	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og en overvekt av arbeidsplasser i vekstbransjer.	10	

Vurdering av samfunnsutvikling

– Målselv som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Målselv har i dag under 10 000 innbyggere. Forventet økning i folketallet fram mot 2040 vil fortsatt tilsi et innbyggertall godt under 10 000.	10/20	😐
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Målselv kommune oppgir at de har kapasitet og kompetanse på areal og byggesak. Vi har blitt opplyst om at kapasitet til tider er krevende . Ut fra utvikling i innbyggertallet kan en forvente at kapasiteten og kompetansen blir omtrent den samme framover.	10/20	😐
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Målselv er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion, og har en høy andel av sysselsatte i egen kommune.	20/20	😊
Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling	Målselv har i dag noe samarbeid på de fem områdene arealbruk/planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring og miljø og klima.	5/10	😐
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen er innenfor akseptabel pendlingsavstand. Avstanden fra kommunesenteret Moen til tettsteder er innenfor 45 minutter reisetid. Reisetiden mellom tettstedene er rundt én time.	10/20	😐
Næringsstruktur	Målselv har en variert næringsstruktur, men har noen bransjer som har vært i nedgang de senere år.	5/10	😐
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet får «Målselv som egen kommune» får en score på 60 av 100 poeng på samfunnsutvikling.	60/100	😐

Økonomi

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014, som inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Ekspertutvalget har ikke økonomi som en egen funksjon, men har to kriterier under tjenesteyting som er relevant for økonomi i denne rapporten:
 - Økonomisk soliditet
 - Effektiv tjenesteproduksjon

Vurderingskriterier økonomi

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av økonomi. Det er gjort noen endringer sammenlignet med vurderingene i Midt-Troms
 - På kriteriet frie inntekter er det tatt utgangspunkt i hvordan inntektsnivået for Målselv er i dag (mens det i Midt-Trom svar regna på hvordan dette vil endre seg ved sammenslåing).
 - Vi har inkludert nivået for disposisjonsfond under vurderingen av økonomi
 - Vi har sett på effektiviseringsgevinster innenfor administrasjon og tjenesteområdene i dagens kommune.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering økonomi.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på Målselvs driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	0-10
Nivået på korrigerte frie inntekter	Vi har sett på dagens inntektsnivå.	0-40
Nivå på disposisjonsfond	Vi har sett på dagens disposisjonsfondsnivå i % av brutto driftsinntekter	0-10
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har sett på potensial for effektivisering på administrasjon vurdert mot sammenlignbare kommuner.	0-20
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Vi har med utgangspunkt i utgiftsbehovet til kommunen sett på om det er rom for effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene.	0-10
Endring i demografikostnader	Vi har sett på om forventet endring i befolknings-sammensetningen vil gi endringer i demografikostnader.	0-10

Økonomisk status

Korrigerte frie inntekter

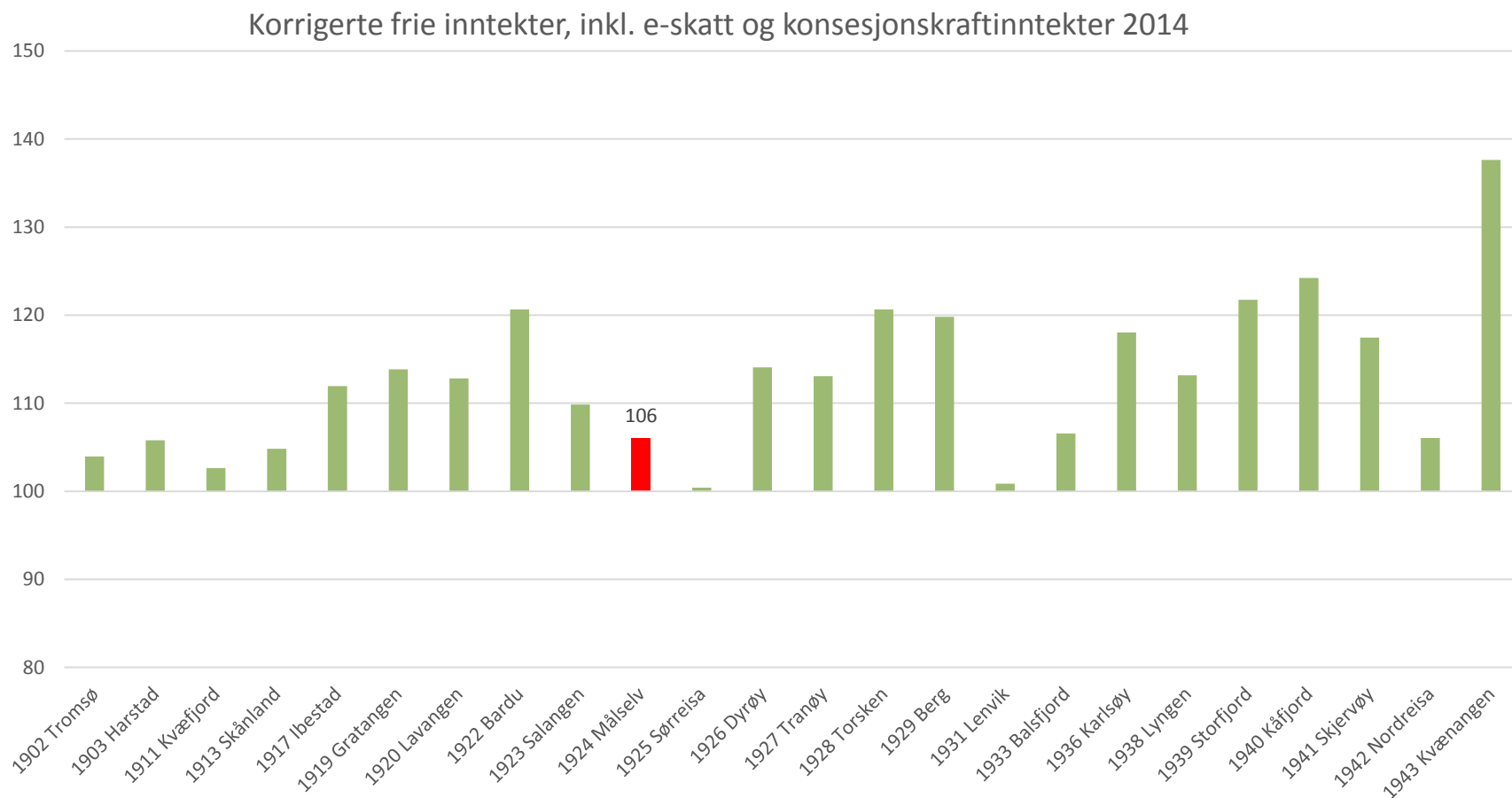
– en indikator som viser kommunens reelle inntektsnivå

- Korrigerte, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet.
 - Det er først og fremst variasjoner i omfanget av regionalpolitiske overføringer, skjønnstilskudd og skatteinntekt som forklarer variasjoner i utgiftskorrigerte inntekter mellom kommunene. Dessuten bør det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning.
- Tabellen ved siden av viser korrigerte frie inntekter for Målselv og en annen sammenlignbar «kommunegruppe-11 kommune» i Troms. Nivået (i prosent av landsgjennomsnittet) er vist både med og uten eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.
- Målselv hadde et nivå på korrigerte frie inntekter (inkl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.) på 106 prosent av landsgjennomsnittet i 2014.

	Korrigerte frie innt. ekskl. E-skatt og konsesjonskraftinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. E-skatt og konsesjonskraftinntekter
Målselv	103	106
Balsfjord	103	107
Troms	106	107

Frie inntekter i 2014 korrigert for variasjoner i utgiftsbehov. Tabellen viser pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innbygger. Landsgjennomsnittet = 100. Kilde: Kommuneproposisjonen 2016.

Korrigerte frie inntekter – en indikator som viser kommunens reelle inntektsnivå

Nivå på frie inntekter

- Tabellen under viser nivået på frie inntekter i kroner per innbygger for Målselv, sammenlignbare kommuner og landet for 2012-2014. Målselv har høyere inntekter enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Det gir et bedre grunnlag for å kunne bestå som egen kommune enn dersom inntektene var lavere.
 - I KOSTRA er kommunene delt inn i ulike kommunegrupper etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser (bundne kostnader og frie inntekter). Hensikten er å gjøre det mulig å sammenligne «like kommuner». Målselv er plassert i kommunegruppe 11. Dette er mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og middels frie disponible inntekter.

	2012	2013	2014
Målselv	49 397	51 449	51 917
Kostragruppe 11	47 878	49 679	50 847
Hele landet	46 506	48 203	49 371

Frie inntekter i kroner per innbygger 2012 – 2014. Kilde. Kostra (konsern)

Finansielle nøkkeltall

- Tabellen under viser sentrale finansielle nøkkeltall for Målselv kommune hentet fra KOSTRA (konsern).

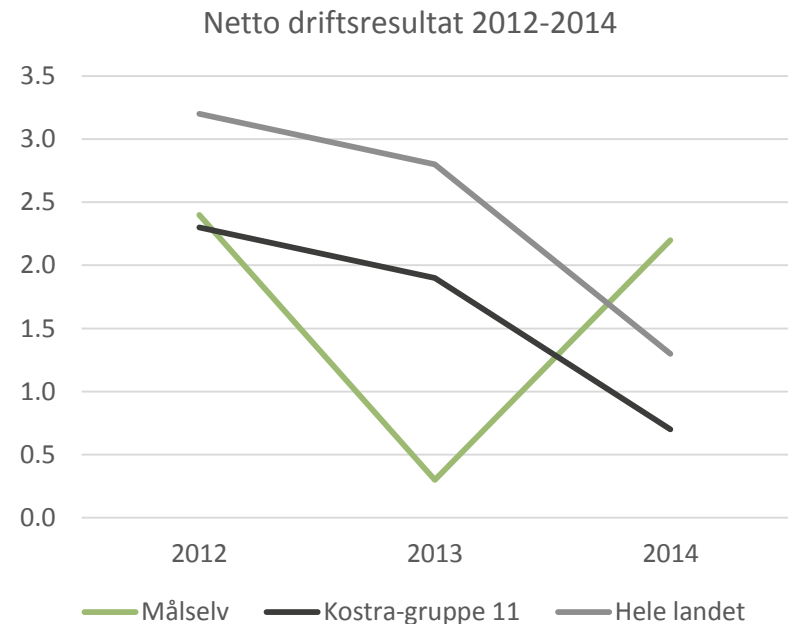
	Målselv			K-gr. 11	Landet
	2012	2013	2014	2014	2014
Brutto driftsresultat	3,3	1,7	3,2	0,6	0,5
Netto driftsresultat	2,4	0,3	2,2	0,7	1,3
Finansutgifter	5,2	5,1	5,0	4,0	3,6
Netto lånegjeld	72,2	72,6	74,8	78,4	74,0
Disposisjonsfond	0,4	1,5	0,0	3,6	6,3

Sentrale finansielle nøkkeltall i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA

Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere.

Netto driftsresultat

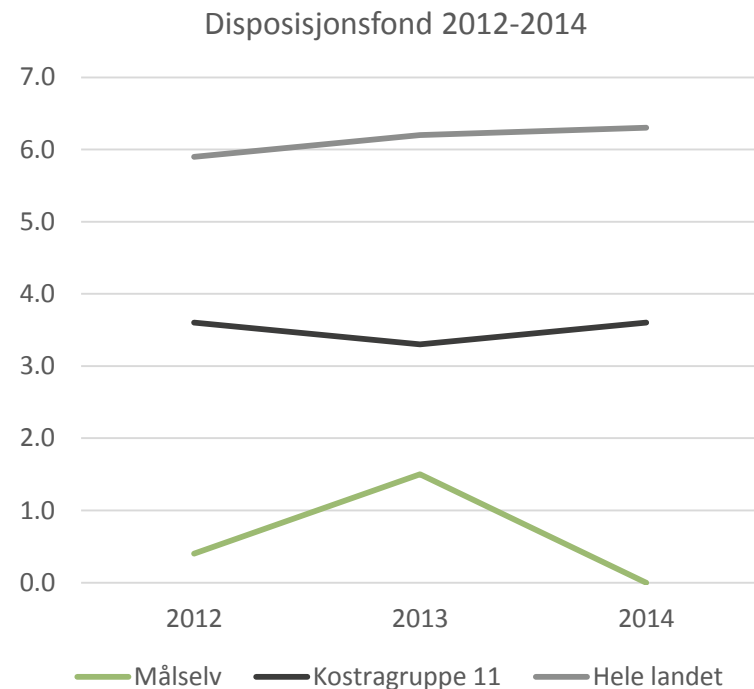
- Netto driftsresultat blir blant annet brukt av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat er et mål på hvor mye kommunene sitter igjen med av driftsinntekter etter at driftsutgifter og netto renter og avdrag er betalt. Målt i prosent av driftsinntektene uttrykker netto driftsresultat således hvor stor andel av de tilgjengelige driftsinntektene kommunene kan disponere til avsetninger og egenfinansiering av investeringer. TBU har tidligere gjort beregninger som indikerer at netto driftsresultatet over tid bør ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for at kommuner og fylkeskommuner skal sitte igjen med tilstrekkelige midler til avsetninger og investeringer. Fra og med 2014 skal momskompensasjon knyttet til investeringer føres i investeringsregnskapet, ikke i driftsregnskapet som tidligere. TBU anbefaler derfor at nivået på netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet bør nedjusteres til 2 prosent av inntektene. For kommunene isolert sett er nivået 1,75 prosent. Som det framgår av diagrammet hadde Målselv i 2014 et netto driftsresultat på 2,2 prosent

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2012-2014.
Kilde: KOSTRA (konsern)

Disposisjonsfond

- De kommunale fondene viser hvor mye kommunen har satt av til senere års drifts- og investeringsformål. Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til dekning av utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Disposisjonsfondet er derfor den delen av «reservene» som gir best uttrykk for den økonomiske handlefriheten.
- Nivået på disposisjonsfondet kan si noe om hvilken økonomisk «buffer» kommunen har ved uforutsette hendelser, eller som egenfinansiering av investeringer.
- I perioden 2012-2014 har disposisjonsfond i Målselv gått fra 0,4% av brutto driftsinntekter til 0 % av brutto driftsinntekter. Målselv har dermed en lavere andel disposisjonsfond enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2012-2014.
Kilde: KOSTRA (konsern)

Andre inntekter

- Målselv har konsesjonskraftinntekter – disse inntektene utgjorde om lag 3,5 mill kr i 2014.
- Målselv har eiendomsskatt på verk og bruk og bolig og fritidseiendom. Skattesatsen er på 7 promille, det vil si at Målselv har benyttet seg av hele potensialet for inntekter fra eiendomsskatt. Målselv hadde inntekter fra eiendomsskatt på ca. 28,3 mill kr i 2014.
 - Eiendomsskatt fra boliger og fritidseiendommer utgjorde 19,1 mill kr.
 - Eiendomsskatt fra annen eiendom utgjorde 9,2 mill kr.

Demografiske endringer

Demografi og kommuneøkonomi

- Kommunene har ansvar for bl.a. barnehager, grunnskole, videregående opplæring og pleie- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene påvirkes bl.a. av den demografiske utviklingen.
- Teknisk beregningsutvalg har beregnet at kommunesektoren i 2015 kan få merutgifter på om lag 3,1 mrd. kr bare for å opprettholde standard og dekningsgrad i det kommunale tjenestetilbudet. Hele merutgiften kan knyttes til kommunene.
 - KMD har anslått at 2,7 mrd. kr ($=2,1-0,4$) av disse merutgiftene må dekkes innenfor veksten i frie inntekter.
- Vi har beregnet hvor store mer-/mindreutgifter Målselv kommune kan få som følge av befolkningsutviklingen. Vi har basert oss på samme satser og metodikk som brukes av TBU i «makroberegningene» til bruk i kommuneopplegget. Mens TBU bare anslår demografikostnader for budsjettåret, har vi også sett på kostnadene i perioden fram mot 2030. TBU presiserer at beregningene må betraktes som grove anslag. Vi vil understreke at usikkerheten også vil øke når vi ser på flere år framover i tid. Vi tar ellers utgangspunkt i middelalternativet («4M-alternativet») fra de siste befolkningsframskrivningene til SSB.

Demografikostnader, Målselv kommune

- Tabellen øverst til høyre viser alderssammensetningen i Målselv sammenlignet med både fylkes- og landsgjennomsnittet. Generelt har Målselv en noe eldre befolkning enn landsgjennomsnittet og Troms fylke.
- Figuren under til høyre viser forventet endring i demografikostnader for Målselv kommune. I 2015 er det forventet en nedgang i demografikostnader. Demografikostnadene vil øke noe fram mot 2020, og øke kraftig fram mot 2030.

	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	0-66 år	Over 67 år
Målselv	6,2	11,4	66,7	10,6	4,2	0,9	84,3	15,7
Troms	6,7	11,7	67,3	10,2	3,3	0,7	85,8	14,2
Hele landet	7,2	12,0	66,7	9,7	3,4	0,8	86,0	14,0

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 01.01.2015. Kilde: SSB

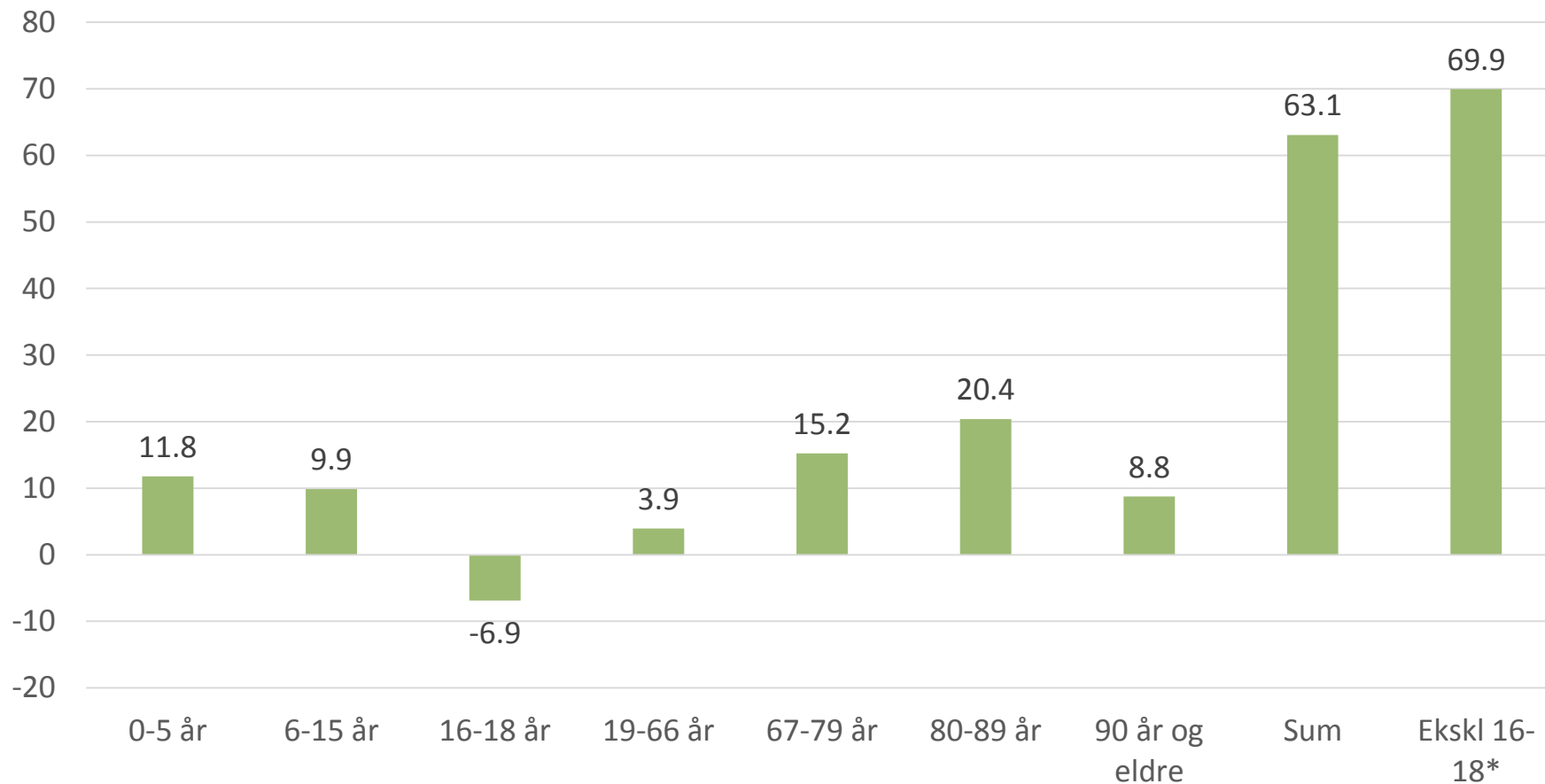
	2015	2015-2020	2015-2030	2015-30 i % av dagens brutto driftsinntekter
Målselv	-3,5	17,2	69,9	12,2 %

Forventet endring i demografikostnader i Målselv i 2015, 2015-2020 og 2015-2030. I faste mill 2015-kr. Kilde: Telemarksforsking

- Vi ser altså at Målselv vil få økte demografikostnader i årene fram til 2030. Det skyldes primært at det er forventet en vekst i aldersgruppene over 67 år. Målselv vil derfor på sikt måtte kanalisere mer midler inn mot pleie og omsorg, og tilsvarende redusere på tjenester som barnehage og grunnskole.

Demografikostnader 2015-2030, Målselv kommune

Demografikostnader 2015-30 (mill 2015-kr)

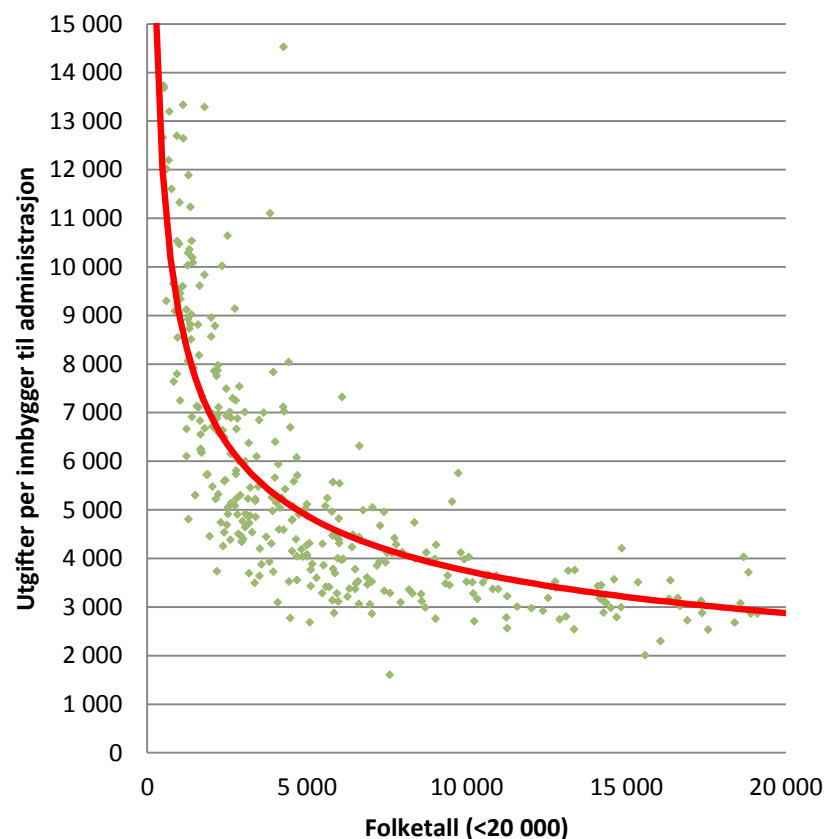
Effektiviseringsmuligheter

Effektiviseringsmuligheter som egen kommune

- I utredningen i Midt-Troms, ble sammenslåingsalternativene «premiert» for mulighetene for effektiviseringsgevinster på administrasjon og tjenesteområdene. Det henger sammen med behovet for effektivisering siden det langsiktige inntektsnivået vil være lavere etter 15-20 år etter sammenslåingen.
- Når vi vurderer kommuner alene er det ikke like hensiktsmessig å bruke den samme vurderingen, men heller snu om og gi høy score dersom kommunen driver effektivt og godt i dag. Vi har derfor snudd vurderingen her sammenlignet med rapporten i Midt-Troms.

Effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Figuren til høyre viser sammenhengen mellom folketall og utgifter per innbygger til administrasjon. De minste kommunene har klart høyere utgifter pr. innbygger.
- Vår definisjon av «administrasjonsutgifter» i denne analysen er netto driftsutgifter på følgende KOSTRA-funksjoner:
 - 100 Politisk styring
 - 110 Kontroll og revisjon
 - 120 Administrasjon
 - 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
 - 130 Administrasjonslokaler.

Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2013.
Kilde: KOSTRA

Effektiviseringsmuligheter administrasjon

- Tabellen til høyre viser administrasjonsutgifter per innbygger for Målselv, en sammenlignbar «Kostra-gruppe 11-kommune» i Troms, Kostra-gruppe 11 og landsgjennomsnittet. Som vi ser av tabellen har Målselv lavere utgifter til administrasjon enn Balsfjord, men noe høyere enn gjennomsnittet for Kostra-gruppe 11 og landsgjennomsnittet.
- I forhold til gjennomsnittet for Kostra-gruppe 11 er det beregnet en effektiviseringsgevinst for Målselv på ca. 2,1 mill kr, tilsvarende ca. 0,4 prosent av brutto driftsinntekter i 2014.
- Dette tilsier at Målselv driver rimelig effektivt på administrasjon i dag.

	Innbyggere (1.1.2015)	Netto driftsutgifter per innb. 2014	Netto driftsutgifter 1000 2014- kr
Målselv	6 693	4 774	31 952
Balsfjord	5 720	5 258	-
Kostragruppe 11	8 045	4 457	-
Landsgjennomsnittet	12 080	4 004	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Balsfjord			-3 239
Kostragr. 11			2 121
Landsgjennomsnittet			5 153

Netto driftsutgifter i kr per innbygger og mulig effektiviseringspotensiale på administrasjon 2014. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking

Tjenesteområdene - status

- De fleste kommuner har et effektiviseringspotensial – uavhengig av diskusjonen rundt kommunesammenslåing. Vi har sett på potensialet for effektivisering på tjenesteområdene i Målselv kommune, uten at det må sees som noen fasit. Det er viktig å understreke at dette er en overordnet analyse, og at det neppe er realistisk å hente ut hele effektiviseringsmuligheten vi har regnet ut.
- Tabellen til høyre viser netto driftsutgifter i kroner per innbygger innenfor ulike områder. Tabellen viser Målselv, sammenlignbare kommuner i kostragruppe 11 og landsgjennomsnittet.
- Som vi ser har Målselv generelt et lavere kostnadsnivå enn kostragruppe 11 på barnehage, grunnskole, sosialtjenester, brann, fysisk planlegging og kultur.
- Når det gjelder landssnittet er utgiftene lavere på barnehage, sosialtjeneste, brann, planlegging og kultur.

	Målselv	K-gr 11	Landet
Barnehage (1-5 år)	116 851	126 661	129 446
Grunnskole (6-15 år)	104 342	109 159	100 988
Barnevern (0-17 år)	8 044	8 081	8 014
Sosialtjeneste (20-66 år)	1 451	2 943	3 504
Pleie og omsorg (67 år +)	132 683	115 156	114 684
Kommunehelse	3 164	2 588	2 285
Brann/ulykkesvern	685	859	731
Fysisk planlegging	456	597	617
Samferdsel	2 085	1 104	733
Kirke	666	639	539
Kultur	1 736	1 872	2 009

Netto driftsutgifter i kr per innbygger (i målgruppen) på utvalgte tjenesteområder 2014. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking

Effektiviseringsmuligheter tjenesteområdene

- Tabellen til høyre viser mulig innsparingspotensial for de aktuelle kommunene dersom utgiftene per innbygger legges på det som er dagens nivå for landsgjennomsnittet. I vurderingen av det samlede utgiftsnivået for alle tjenesteområdene har vi også tatt høyde for kommunenes samlede utgiftsbehov – for på den måten å gi et fullstendig bilde av om kommunen ligger høyere eller lavere på samlet ressursbruk enn hva utgiftsutjevningen over inntektssystemet skulle tilsi.
- Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, vil Målselv samlet sett ha et effektiviseringspotensial på om lag 21 millioner. Etter justering for utgiftsbehov viser beregningen et samlet innsparingspotensial på om lag 20 millioner. I prosent av brutto driftsinntekter utgjør dette 3,6 % av brutto driftsinntekter.

	Målselv
Barnehage (1-5 år)	-4 307
Grunnskole (6-15 år)	2 549
Barnevern (0-17 år)	42
Sosialtjeneste (20-66 år)	-8 395
Pleie og omsorg (67 år +)	18 863
Kommunehelse	5 883
Brann/ulykkesvern	-308
Fysisk planlegging	-1 078
Samferdsel	9 049
Kirke	850
Kultur	-1 827
Sum	21 321
Behovsjustering (-)	864
Sum etter justering	20 457

Innsparingspotensial i mill. kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2014 i Målselv kommune.
Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

Samlet vurdering økonomi

Vurderingssystem økonomi

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike kriteriene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er 😊, 😐 og 😞.
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering. Det er vist i tabellen under og på neste side.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe som redegjort for i innledningen til delkapittelet.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Terskelen for å oppnå de ulike smileyene er følgende: 0 - 33 poeng gir rød smiley, fra 34 – 66 poeng gir gul smiley og over 67 poeng gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Netto driftsresultat	Negativt netto driftsresultat	0	😞
	Fra 0 – 1,75 prosent av brutto driftsinntekter	5	😐
	Over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter	10	😊
Disposisjonsfond	Disposisjonsfond på under 2,5 prosent av brutto driftsinntekter	0	😞
	Disposisjonsfond på 2,6 – 7,5 prosent av brutto driftsinntekter	5	😐
	Disposisjonsfond på over 7,5 prosent av brutto driftsinntekter	10	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Frie inntekter	Korrigerte frie inntekter 96 eller lavere	0	
	Korrigerte frie inntekter 97 til 103	20	
	Korrigerte frie inntekter 104 eller høyere	40	
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 1 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0,1 – 0,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
	Ingen effektiviseringsgevinst	20	
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst høyere enn 3 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0,1 – 2,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Ingen effektiviseringsgevinst	10	
Endring i demografikostnader	Nedgang i demografikostnader	0	
	Økning i demografikostnader på mellom null og ti prosent	5	
	Økning i demografikostnader på over ti prosent	10	

Vurdering av økonomi

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Netto driftsresultat	Måselv hadde i 2014 et driftsresultat på 2,2 prosent av brutto driftsinntekter	10/10	
Disposisjonsfond	Måselv hadde i 2014 et disposisjonsfond på 0 prosent av brutto driftsinntekter	0/10	
Nivå på korrigerte frie inntekter	Måselv hadde i 2014 korrigerte frie inntekter på 106 prosent av landsgjennomsnittet	40/40	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	Effektiviseringspotensialet på administrasjon er beregnet til 0,4 prosent av brutto driftsinntekter	10/20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	Effektiviseringspotensialet på tjenesteområdene er beregnet til 3,6 prosent av brutto driftsinntekter	0/10	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	Forventet økning i demografikostnader er beregnet til 12,2 prosent av brutto driftsinntekter	10/10	
Samlet vurdering økonomi	Samlet får Måselv som egen kommune en score på 70 av 100 mulige på økonomi	70/100	

Tjenesteyting

Kommunale tjenester

- Kommunene har ansvar for å levere et bredt spekter av velferdstjenester til innbyggerne. Tjenestene er ulike i karakter og i omfang. De største tjenesteområdene er skole, barnehage og helse og omsorg.
- Tabellen under viser en oversikt over store tjenesteområder i kommunene, og spesialiserte/små tjenesteområder. Denne oversikten er hentet fra rapport 1 fra regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen.

Store tjenesteområder	Spesialiserte/små tjenesteområder
Fastlegeordningen	Spesialundervisning
Sykehjem og hjemmetjenester	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
Helsestasjon	Barnevern
Grunnskole	Brann- og eksplosjonsvern
Skolefritidsordninger	Renovasjon
Barnehage	Rusarbeid og psykisk helsearbeid
Sosiale tjenester	Kulturskole
	Krisesenter
	Sivilt beredskap
	Bibliotek
	Vei, vann og avløp

Eksempel på store og små/spesialiserte tjenesteområder. Kilde: Ekspertutvalget

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunenes rolle som tjenesteyter og myndighetsutøver:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Tjenesteyting	Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet
Myndighetsutøvelse	Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse

Kompetanse og kapasitet

Nøkkeltall barnehage

- Tabellen gir en oversikt over nøkkeltall for barnehage.
- Måselv har 8 barnehager, 1 av disse er privat.
- Andelen av de ansatte som har barnehagelærerutdanning er 36,8 prosent, dette er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Av styrerne i barnehagene er det 89,2% som har godkjent barnehagelærerutdanning
- Leke- og oppholdsareal per barn er 6,9 kvadratmeter. Dette er høyere enn landssnittet. Andelen barn i alderen 1-5 år med barnehageplass er også høyere enn på landsbasis.
- Samlet sett ser det ut til at Måselv har en barnehagesektor på linje med, eller noe høyere enn landssnittet.

Måleindikatorer	Måselv	Landet
Antall ansatte	114	-
- Herav private barnehager	4	-
- Andel med barnehagelærerutdanning (både kommunalt og privat). Prosent.	36,8	34,6
- Andel med annen pedagogisk utdanning. Prosent.	6,1	4,7
Antall styrere i barnehagene	12	-
- Herav private barnehager	1	-
Antall pedagogiske ledere i barnehagene	25	-
- Herav private barnehager	1	-
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning (prosent)	89,2	90,0
Andel styrere med annen pedagogisk utdanning (prosent)	33,3	6,1
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (kvadratmeter)	6,9	5,6
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (prosent)	93,9	90,2

Kilde: Kostra 2014

Nøkkeltall grunnskole og SFO

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for grunnskole og SFO i Målselv kommune.
- Indikatorene viser at Målselv har noe høyere kompetanse på sine lærere enn landssnittet. Det er en noe høyere andel av lærerne i Målselv som er 50 år og eldre enn på landsbasis.
- Gruppestørrelsen er lavere.
- Grunnskolepoeng viser gjennomsnittlig standpunktkarakter ganget med 10 i hver kommune. Målselv har et bedre resultat enn landssnittet.
- Andel elever som går direkte fra grunnskole til videregående er litt høyere i Målselv enn på landsbasis, mens andelen som går på skolefritidsordning er lavere.
- Målselv har relativt sett kompetanse og kapasitet omtrent på landssnittet.

Måleindikatorer	Målselv	Landet
Antall lærere grunnskole	121	-
- Andel med universitets-/høyskoleutdanning med pedagogisk utdanning (prosent)	90,9	87,2
- Andel med universitets-/høyskoleutdanning uten pedagogisk utdanning (prosent)	1,7	6,0
- Andel med videregående utdanning eller lavere (prosent)	7,4	6,8
- Andel 50 år og eldre (prosent)	33,1	31,9
- Andel 60 år og eldre (prosent)	13,2	12,1
Elever per kommunale skole (gjennomsnitt)	104	224
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 10. trinn	10,8	13,8
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	41,5	40,4
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående (prosent)	98,0	98,0
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (prosent)	53,2	62,3

Kilde: Kostra 2014

Nøkkeltall helse og sosial

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for fastlegeordningen, helsestasjon og sosiale tjenester for Målselv og landssnittet.
- Reservekapasitet fastlege er en indikator for å vise om det er ledig plass på fastlegelistene. En verdi over 100 betyr ledig plass, mens en verdi under 100 betyr at det ikke er plass. I Målselv er det ledig kapasitet hos fastlegene.
- Det er til sammen 7,7 årsverk knyttet til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste.
- Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere er en del lavere enn landssnittet.
- Samlet ser det ut til at Målselv har noe ekstra kapasitet på helseområdet. Det er positivt at andelen som mottar sosialhjelp er lavere enn landssnittet.

Måleindikatorer	Målselv	Landet
Antall fastlegeavtaler	9	-
Legeårsverk per 10 000 innbyggere	14,5	10,3
Reservekapasitet fastlege	93	105
Årsverk i alt til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste (lege, helsesøster, fysioterapi og jordmor)	7,7	-
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte	138,9	-
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år	107,7	-
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere	7,8	8,9
Årsverk i sosialtjenesten	4,00	-
- Herav sosionomer eller barnevernspedagog	4,00	-
Årsverk til gjeldsrådgivning	0,50	-
Sosialhjelpsmottakere	92	-
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere. Prosent.	1,4	2,6
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	10	35,0

Kilde: KOSTRA 2014

Nøkkeltall pleie og omsorg

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for pleie og omsorg i Målselv og på landsbasis.
- Samlet ser det ut som kompetansen på pleie og omsorg ligger noe lavere enn landssnittet, mens det pekes på gjennom i intervjuene at kapasiteten innenfor pleie og omsorg kan er krevende. Vi ser at kapasiteten og kompetansen innenfor pleie og omsorgssektoren er gjennomgående noe under landsgjennomsnittet.

Måleindikatorer	Målselv	Landet
Årsverk i alt, pleie og omsorg	206,28	-
- Andel med relevant fagutdanning (prosent)	70	71,5
- Herav årsverk i brukerrettet tjeneste	192,75	
- Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning	134,62	75,0
Mottakere av pleie- og omsorgstjenester	397	-
- Herav mottakere av hjemmetjenester	333	-
- Andel med omfattende bistandsbehov med hjemmetjenester (prosent)	28	-
- Herav beboere i institusjon	67	-
- Andel med omfattende bistandsbehov på langtidsopphold (prosent)	-	81,7
Kommunale sykehjemsplasser	63	-
- Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	6,2	18,7
- Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	-	7,4
- Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	12	23,8
Andel plasser i enerom i pleie – og omsorgsinstitusjoner	93,8	95,0

Nøkkeltall små/spesialiserte tjenester – barn og unge

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for små/spesialiserte tjenesteområder for barn og unge i Målselv og på landsbasis.
- Antall elever som mottar spesialundervisning i Målselv er 71, dette er en litt større andel av det totale elevtallet enn landssnittet. Andelen av totalt antall lærertimer som går til spesialundervisning er derimot høyere enn på landsbasis.
- Det finnes ikke Kostra-data knyttet til pedagogisk-psykologisk tjeneste, men vi vet at dette er en tjeneste Målselv har samarbeid med Bardu om.
- Antall årsverk i kulturskolen er 3. Det er en høyere andel av elever i kulturskolen i Målselv enn på landsbasis.

Måleindikatorer	Målselv	Landet
Antall elever med spesialundervisning	71	-
Andel elever med spesialundervisning (prosent)	9,3	8,0
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (prosent)	20,1	17,3
Antall stillinger barnevern	8,3	-
- Herav stillinger med fagutdanning (prosent)	94	91
Andel undersøkelse med behandlingstid over måneder (prosent)	36	79
Antall årsverk i kulturskolen	3	-
Antall elever fra kommunen i musikk- og kulturskole	162	-
- Andel elever i kulturskolen av barn i alderen 6-15 år (prosent)	17,9	14,1
- Andel elever i grunnskolealder som står på venteliste (prosent)	1,8	-

Nøkkeltall små/spesialiserte tjenester - teknisk

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for små/spesialiserte tjenesteområder innenfor det tekniske området i Målselv.
- Renovasjon er organisert gjennom interkommunalt samarbeid, og vi har lite med nøkkeltall for å vurdere kapasitet og kompetanse her.
- Både på sivil beredskap og vei, vann og avløp har vi også få indikatorer å måle kapasitet og kompetanse med.
- Gjennom intervjuene ble det trukket fram at kompetanse og kapasitet kan være en utfordring innenfor teknisk sektor. Spesielt trekkes vedlikehold av kommunale veier og bygg fram som krevende.

Måleindikatorer	Målselv	Landet
Årsverk til brann og ulykkesvern per 1000 innbyggere	0,60	0,72
- Herav feier	0,15	0,13
Antall bygningsbranner	13	-
Andel av kommunale vannverk som har beredskapsplan	-	89,2
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	71,8	-
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunale avløpstjenester	58,2	84,3
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt	19,3	26,9

Nøkkeltall små/spesialiserte tjenester – helse og bibliotek

- Tabellen til høyre viser ulike nøkkeltall for små/spesialiserte tjenesteområder som rus, psykiatri, rehabilitering, krisesenter og bibliotek.
- På rehabiliteringsområde har Måselv en høyere bemanning både samlet og av ergoterapeuter sammenlignet med landssnittet.
- Det er ingen i Måselv som er i krisesenter.
- Det er til sammen 2,8 årsverk innenfor folkebiblioteket. Utlån per innbygger ligger en del over landssnittet.
- Samlet ser det ut til at Måselv har kapasitet og kompetanse på rehabilitering og bibliotek, mens tjenesten er noe sårbar på rus og psykiatri.

Måleindikatorer	Måselv	Landet
Årsverk i sosialtjenesten, tilbud til personer med rusproblemer	-	
Årsverk av psykiatriske sykepleiere (helse + pleie og omsorg)	1,5	-
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere	1,5	4,2
- Herav årsverk pleie og omsorg		
- Årsverk til rehabilitering per 10 000 innbyggere	8,5	11,5
Årsverk av ergoterapeuter	2,40	-
Krisesenter – plasser for menn	0	-
Krisesenter – plasser for kvinner	0	-
Årsverk i folkebibliotek	2,8	-
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	5,9	4,5

Interkommunalt tjenestesamarbeid

Interkommunalt samarbeid

- Det er i hovedsak 4 ulike former for interkommunale samarbeid:
 - **AS**, der kommunene eier sine respektive eierandeler i selskapet.
 - **Interkommunale selskap (IKS)** fungerer stort sett på samme måten, men er hjemlet i et annet lovverk enn aksjeloven.
 - **Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §27**, hvor samarbeidet har et felles styre.
 - **Vertskommunesamarbeid hjemlet i kommunelovens §28**, der én kommune er vert i form av blant annet arbeidsgiveransvar for samarbeidstiltaket. Her avgir de andre kommunene myndighet til vertskommunen, samtidig som de kjøper tjenester fra vertskommunen.
- Målselv kommune har i dag et interkommunalt samarbeid på spesialiserte tjenester som PPT, legevakt og renovasjon. Det er også noe regionsamarbeid på barnehage, skole og ungdommens regionråd. I tillegg er det en del uformelt organisert samarbeid mellom kommuner i Midt-Troms og Målselv. Dette inngår ikke i oversikten over interkommunale samarbeid. Målselv er medlem i Midt-Troms regionråd.

Samarbeid om tjenesteområder

- Tabellen til høyre viser ulike kommunale tjenesteområder, og hvilke av disse Måselv har samarbeid på (markert med kryss).
- Måselv har samarbeid på de store tjenestene legevakt, og jordmor
- Måselv har tjenestesamarbeid på de spesialiserte tjenesteområdene som PPT, og renovasjon. I tillegg inngår Måselv i en del uformelt organisert samarbeid på blant annet psykisk helse. I tillegg er det en felles forsvarskoordinator hvor Sørreisa og Bardu inngår.

Kommunale tjenester	Måselv
Fastlegeordningen/legevakt/øyeblikkelig hjelp	x
Sykehjem og hjemmetjenester	-
Helsestasjon inkl. jordmor	x
Grunnskole	-
Skolefritidsordninger	-
Barnehage	-
Sosiale tjenester	-
Spesialundervisning	-
Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	x
Barnevern	-
Brann- og eksplosjonsvern	-
Renovasjon	x
Rusarbeid og psykisk helsearbeid	x*
Kulturskole	-
Krisesenter	x
Sivilt beredskap	-
Bibliotek	-
Vei, vann og avløp	-

* Uformelt samarbeid.

Oppfattelsen av det interkommunale samarbeidet

- Det interkommunale samarbeidet Målselv deltar i blir oppfattet som godt av administrasjonen og politikerne . Av spesialisert samarbeid kan felles legevakt med Bardu, Salangen og Lavangen og PPT med Bardu nevnes. Disse blir omtalt som velfungerende
- Fordelene med interkommunalt samarbeid for Målselv er at tjenester kommunen er for liten til å løse alene løses på en god måte. Vår oppfattelse er at fordelene vurderes som større enn ulempene.
- Styringen av de interkommunale samarbeidene oppleves i stor grad som uproblematisk.
- I samtalen med administrasjonen blir det nevnt at det er en del uformelle fagnettverk hvor det utveksles kompetanse, men disse er ikke organisert som interkommunale samarbeid.
- Det blir også utredet mulighet får å utvide det interkommunale samarbeidet innenfor et interkommunalt plankontor. Det er særlig når det gjelder kapasitet et samarbeid innenfor felles plankontor blir ansett som fruktbart. Med et slikt samarbeid blir det skissert at man får skapt et større fagmiljø til rekruttering og bedre forhold som tilrettelegger for å beholde kompetanse,
- Ved å stå alene blir det pekt på flere muligheter for utvidelsen av det interkommunale samarbeidet: Dette gjelder blant annet barnevern, og «rådhushunksjoner» som lønn og regnskap. Det blir påpekt at dette kan gjøre enhetene mindre sårbare og gjøre rekruttering enklere enn i dag.

Valgfrihet

Valgfrihet

- For å vurdere valgfrihet har vi vurdert følgende forhold: Det er 8* barnehager i Målselv, 7 er kommunale og 1 er privat. Den private barnehagen er en samisk barnehage. Innenfor pleie og omsorg tilbyr kommunen omsorgsboliger med avdeling for demente, og kortidsopphold og rehabilitering. I tillegg har Målselv bofellesskap for psykiatri/personer med rusproblemer. Det er totalt 8 skoler i Målselv. En av disse er private. Tre av skolene er ungdomsskoler. I tillegg er det samiske tilbudet ivaretatt med en samisk barnehage og sameskolen i Troms.

	Antall barnehager	Kommunale	Private
Målselv	8	7	1

	Omsorgsboliger	Bofellesskap rus/psykiatri	Avdeling for demente	Kortidsopphold og rehabilitering
Målselv	x	x	x	x

	Antall skoler	Skoler
Målselv	8	Bjørkeng oppvekstsenter Mellemygd kultur- og oppvekstsenter Olsborg skole Karlstad oppvekstsenter Fagerlidal skole Bardufoss ungdomsskole Sameskolen i Troms Øvergård Montessoriskole (privat)

Kilde: Kommunens årsmelding og hjemmeside og skoleportalen.no. Kostra oppgir 8 barnehager, mens kommunens hjemmeside oppgir 7.

Framtidig tjenesteproduksjon

Framtidige årsverk

- Hvordan tjenesteproduksjonen i kommunene vil se ut i framtiden vil avhenge av endringer i befolkningssammensetning, økonomi, eventuell oppgaveoverføring fra stat og region til kommunene, og teknologiutvikling. Regjeringen la fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner 20. mars 2015. Denne er nærmere omtalt under neste delkapittel om lokaldemokrati.
- Tabellene under viser antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i barnehage, grunnskole og pleie- og omsorg i 2013. På bakgrunn av tjenestenivå i 2013 og anslag på befolkningsutviklingen vises et estimert behovet for antall årsverk per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (20-66 år) i 2020 og 2040. I beregningene er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrad og standard på tjenestene som i 2013. Tjenestedataene er hentet fra KOSTRA 2013. Framskrivningene er basert på SSBs mellomalternativ.
- Dette er framskrivninger knyttet til de store, eksisterende tjenestene. Dersom kommunen får endringer i oppgaver, eller nye oppgaver, vil dette behovet måtte justeres.
- Når det gjelder barnehage vil antallet årsverk være omtrent som i dag. Innenfor grunnskole vil antallet reduseres noe fram mot 2020, men gå opp igjen fram mot 2040. Innenfor pleie og omsorgssektoren vil det være en liten økning fram mot 2020, og en sterk økning fram mot 2040. Økningen i årsverk knyttet til pleie og omsorg kommer som følge av eldrebølgen som er forventet etter 2020, og er en landsomfattende trend.

Barnehage	2013	2020	2040
Målselv	22.9	22.7	23.4

Grunnskole	2013	2020	2040
Målselv	28.4	24.9	28.6

Pleie og omsorg	2013	2020	2040
Målselv	54.7	56.8	80.7

Kilde: nykommune.no

Tjenester i Målselv

- Den generelle oppfattelsen av tjenestetilbudet fra politisk og administrativ ledelse i Målselv er at tjenestene er gode. Brukerundersøkelser gjennomføres sporadisk, senest i 2014. Her blir det trukket frem at innbyggerne er særlig fornøyd med barnehagetjenester, drikkevann, bibliotek, trygghet i kommunen og luftkvalitet. Kollektivtilbud, utvikling av kommunesenteret og standarden på veier blir trukket fram som områder Målselv har forbedringspotensialer på.
- Hjemmetjenesten blir pekt på som til tider krevende (nok bemanning)
- Plan og teknisk er også en enhet som er utfordrende; dette handler i stor grad om å redusere vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg som oppfattes som en utfordring.
- Når det gjelder rekruttering av kompetent fagpersonell har dette så langt gått bra. Generelt er tilbakemeldingen fra administrasjonen at de har ansatt søkere med rett faglig bakgrunn – men at det ikke har vært rikelig med søkere på stillingene som har vært lyst ut.
- Det er noen sårbare punkter på rekruttering; dette gjelder sykepleiere, og lederstillinger innenfor skoleverket. Ny rekruttering innenfor teknisk er krevende, særlig på plan og byggesak, stor konkurranse fra forsvarsbygg og bykommunene rundt Målselv.
- Når det gjelder kompetanse som er ønskelig i kommunen er egen jurist, folkehelsekoordinator, kommunepsykolog og ergoterapeut nevnt under intervjuene

Samlet vurdering Tjenesteyting

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er   og .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene.
- Vurderingssystemet er i utgangspunktet laget for å vurdere sammenslåing av to eller flere kommuner. Siden vi nå vurderer én kommune, har vi derfor tilpasset kriteriene noe. Istedenfor endringer ved en eventuell sammenslåing, har vi tatt utgangspunkt i Målselv i dag for å vurdere de ulike kriteriene.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Terskelen for å oppnå de ulike smileyene er følgende: 0 - 33 poeng gir rød smiley, fra 34 – 66 poeng gir gul smiley og over 67 poeng gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 5 000 innbyggere	0	
	5 000 – 14 999 innbyggere	10	
	Over 15 000 innbyggere	20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse – store tjenesteområder	Indikatorene tyder på at kommunen har lite kapasitet og relevant kompetanse på de store tjenesteområdene.	0	
	Indikatorene tyder på at kommunen har noe kapasitet og relevant kompetanse på de store tjenesteområdene.	5	
	Indikatorene tyder på at kommunen har god kapasitet og relevant kompetanse på de store tjenesteområdene.	10	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse – små/spesialiserte tjenesteområder	Indikatorene tyder på at kommunen har lite kapasitet og relevant kompetanse på de små/spesialiserte tjenesteområdene.	0	
	Indikatorene tyder på at kommunen har noe kapasitet og relevant kompetanse på de små/spesialiserte tjenesteområdene.	5	
	Indikatorene tyder på at kommunen har god kapasitet og relevant kompetanse på de store tjenesteområdene.	10	
Interkommunalt samarbeid – store tjenesteområder	Kommunen har i stor grad tjenestesamarbeid på store tjenesteområder.	0	
	Kommunen har i noe grad tjenestesamarbeid på store tjenesteområder.	5	
	Kommunen har i liten grad tjenestesamarbeid på store tjenesteområder.	10	
Interkommunalt samarbeid – små/spesialiserte tjenesteområder	Kommunen har i stor grad tjenestesamarbeid på små/spesialiserte tjenesteområder.	0	
	Kommunen har i noe grad tjenestesamarbeid på små/spesialiserte tjenesteområder.	5	
	Kommunen har i liten grad tjenestesamarbeid på små/spesialiserte tjenesteområder.	10	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Framtidig tjenesteproduksjon	Kommunale årsverk per 1000 innbyggere vil gå ned/endre seg lite i barnehage og grunnskole i 2040.	0	
	Kommunale årsverk per 1000 innbyggere vil øke noe på barnehage og grunnskole i 2040.	5	
	Kommunale årsverk per 1000 innbyggere vil øke endel i barnehage og grunnskole i 2040.	10	
Valgfrihet	Kommunen har i liten grad valgfrihet for innbyggerne, for eksempel har man bare en skole, en barnehage også videre.	0	
	Kommunen har noen grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere skoler, barnehager, samt ulike typer tilbud.	5	
	Kommunen har stor grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere enheter innenfor de ulike fagområdene, og innbyggerne kan velge mellom ulike typer tilbud.	10	
Tilstrekkelig distanse	Respondentene i spørreundersøkelsen er negative til at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggere.	0	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er omtrent nøytrale til at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggere.	5	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er positive til at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggere.	10	
Interkommunalt samarbeid som alternativ til sammenslåing	Respondentene i spørreundersøkelsen er negative til at interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing.	0	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er verken spesielt negative eller spesielt positive til at interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing.	5	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er positive til at interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing.	10	

Vurdering tjenesteyting – Målselv som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Målselv kommune har under 10 000 innbyggere. Forventet vekst fram mot 2040 vil også være under 10 000	10/20	☹️
Kompetanse og kapasitet store tjenesteområder	Det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse, men det framkommer av vår samtale at det er utfordrende å ha nok kapasitet i pleie og omsorgssektoren og på teknisk sektor.	5/10	☹️
Kompetanse og kapasitet små/spesialiserte tjenesteområder	Målselv har samlet sett middels tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse på de små/spesialiserte tjenesteområdene.	5/10	☹️
Interkommunalt tjenestesamarbeid - store tjenesteområder	Målselv har i noen grad tjenestesamarbeid på store tjenesteområder.	5/10	☹️
Interkommunalt tjenestesamarbeid - små/spesialiserte tjenesteområder	Målselv har i noen grad tjenestesamarbeid på små/spesialiserte tjenesteområder	5/10	☹️
Framtidig tjenesteproduksjon	Kommunale årsverk per 1000 innbyggere vil endre seg lite på barnehage og grunnskole i 2040.	0/10	😞
Tilstrekkelig distanse	Distansen blir vurdert som tilfredsstillende basert på våre samtaler med Målselv.	5/10	☹️
Valgfrihet	Det er relativt stor valgfrihet i Målselv, det er blant annet flere skoler og barnehager, og et tilrettelagt, samisk tilbud.	10/10	😊
Interkommunalt samarbeid som alternativ til kommunesammenslåing	Vi føler at informantene generelt er mer positive til interkommunalt samarbeid framfor kommunesammenslåing.	10/10	😊
Samlet vurdering tjenesteyting	Samlet får «Målselv som egne kommune» en score på 55 av 100 poeng på tjenesteyting.	55/100	☹️

Lokaldemokrati

Kort om lokaldemokrati

- Det er viktig at kommunestrukturen er slik at hensynet til demokrati og deltagelse blir ivare tatt. Et levende lokaldemokrati er grunnmuren i folkestyret og er nødvendig for tilliten og legitimiteten til det nasjonale folkestyret. Kriterier som kan legges til grunn for å karakterisere hva som er et godt lokaldemokrati, er blant annet følgende forhold:
 - Nærhet mellom de som styrer og de som blir styrt.
 - Innbyggerne og deres engasjement og deltagelse, både gjennom valg og gjennom pågående prosesser knyttet til aktuelle politiske saker, som for eksempel kommuneplanarbeid, skolestrukturendringer og så videre.
 - Politisk handlefrihet; det vil si at lokalpolitikkerne har verktøy i sin verktøykasse til reelt å kunne foreta prioriteringer og lede samfunnsutviklingen.
- I det senere har vi sett flere forhold som kan være en utfordring mot lokaldemokrati, blant annet økt fremvekst av interkommunalt samarbeid og økt statlig styring.

Et av målene ved kommunereformen – styrket lokaldemokrati

- Regjeringen har som mål at kommunereformen skal styrke lokaldemokratiet. De ønsker å gjøre dette ved følgende forhold:
 - Større kommuner vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Se mer om forslaget til oppgavemelding senere i rapporten.
 - Større kommuner med bredt ansvarsområde vil gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Kommunal administrasjon med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet kan utarbeide gode beslutningsgrunnlag til de folkevalgte og bedre politisk styring, og øke mulighetene for å utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet.
 - Kommunene løser sine oppgaver selv og foretar helhetlige prioriteringer. Mindre behov for interkommunale samarbeid, enklere forvaltning for innbyggere og politikere.
 - Færre og større kommuner med god kapasitet og kompetanse, vil kunne gjennomføre en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, og behovet for statlig detaljstyring vil reduseres. Kommunene vil dermed få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbud til innbyggernes behov.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som lokaldemokratisk arena:

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Demokratisk arena	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

- De tre første kriteriene er rettet mot kommunene, mens bred oppgaveportefølje og statlig rammestyring er rettet mot staten.

Vurderingskriterier lokaldemokrati

- Tabellen under viser kriteriene som er benyttet i vurderingen av lokaldemokrati. Det er gjort en endring sammenlignet med vurderingene i Midt-Troms. Kriteriet om «behov for tiltak for et styrket lokaldemokrati» er tatt bort. Dette var med for å vurdere om det er behov for avbøtende tiltak for lokaldemokratiet i forbindelse med en kommunesammenslåing, og er ikke så aktuelt når vi vurderer Målselv alene.
- En nærmere beskrivelse av kriteriene finner du under samlet vurdering lokaldemokrati.

Kriterier	Beskrivelse	Poengsum
Høy politisk deltagelse	Vi har sett på kommunens valgdeltagelse, størrelse på kommunestyret, politisk representasjon og kommunens tilrettelegging for innbyggermedvirkning.	0-40
Lokal politisk styring	Vi har sett på kompetanse og kapasitet, opplevd politisk handlingsrom, samt omfanget av styring av interkommunale samarbeid. Vi har også sett på potensialet til om kommunen kan påta seg flere oppgaver i lys av den vedtatte oppgavemeldingen.	0-50
Lokal identitet	Vi har vurdert scoren på lokal identitet med grunnlag i aktuelle intervjuer.	0-10

Høy politisk deltagelse

Bakgrunn

- Tabellene til høyre viser ulike bakgrunnstall knyttet til høy politisk deltagelse.
- Valgdeltagelsen i Målselv var vesentlig lavere enn i fylket og landet i 2007, 2011 og 2015.
- Målselv kommune har en del inn- og utflyttere fra Forsvaret som kan påvirke valgdeltagelsen i prosent

Valgdeltagelse

	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Målselv	55,5	51,4	48,3	51,4	58,0	55,6
Troms				58,9	64,6	59,0
Landet	62,8	60,4	59,0	61,2	64,2	60,0

Valgdeltagelsen ved lokalvalgene i 1991-2011, i prosent. Kilde: SSB og valgresultat.no

Antall kommunestyrerepresentanter

	1991	1995	1999	2003	2007	2011
Målselv	29	29	29	29	25	25

Antall valgte representanter til kommunestyret 1991-2011. Kilde: SSB

Partirepresentasjon

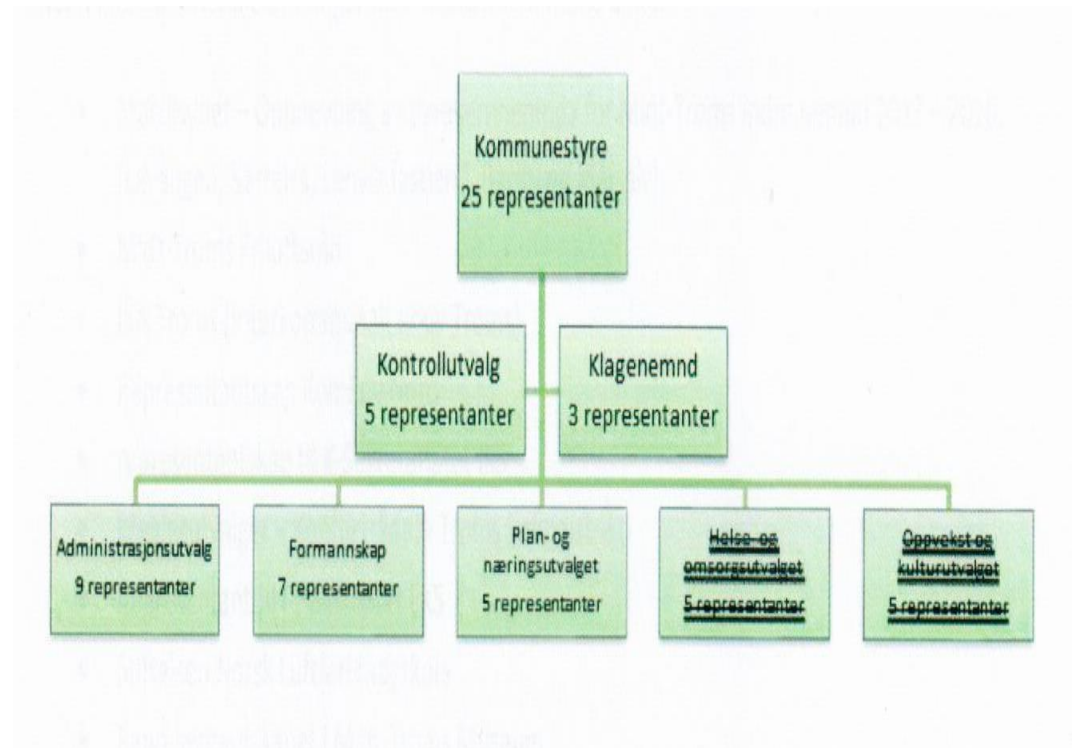
	AP	FrP	H	KrF	SP	V	Sum lister
Målselv	11	2	4	1	4	3	6

Partier og mandater i kommunestyret etter lokalvalget i 2011. Kilde: SSB

Lokal politisk styring

Politisk organisering

- Kommunestyret har 25 representanter
- Etter kommunevalget i 2011 ble hovedutvalgsmodellen innført med følgende utvalg
 - Oppvekst og kultur
 - Helse- og omsorg
 - Plan og næring
- Følgende utvalg ble nedlagt fra budsjettåret 2015
 - Oppvekst og kultur
 - Helse og omsorg

Lokal identitet

Lokal identitet

- Vi har vurderer lokal identitet ut fra det vi har fått opplyst i gruppeintervjuene. Vi er av den oppfatning at det er en sterk lokal identitet i Målselv. Denne identiteten er i første rekke knyttet til bygda, deretter kommunen.

Kartlegging

Informasjon hentet fra statusbildet 2015

Informasjon hentet fra statusbildet 2015

- Ved kommunevalget 2015
 - Alle partier som stilte liste i 2011, stilte liste i 2015
 - 6 partier stilte liste (AP, H, V, SP, FRP, og SV)
 - Listene inneholdt mange kandidater, en del unge
- Administrasjonen mener
 - det er høy aktivitet i det politiske miljøet
 - Det jevnt over er god kapasitet og spesifikk kompetanse til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag, men rådmannen ser utfordringer knyttet til enkelte komplekse saksområder. Det er ikke juridisk kompetanse i kommuneadministrasjonen.
- Styring av tjenester som er underlagt interkommunalt samarbeid, sett i et lokaldemokratisk perspektiv
 - Det er store forskjeller på organisering av de interkommunale ordningene
 - Styringen av ordningene er forskjellig
 - Rådmannen ser at det kan være utfordringer knyttet til den lokaldemokratiske styringen i enkelte av styringsformene

Informasjon hentet fra statusbildet 2015, forts.

- Økonomisk og politisk handlingsrom
 - Det politiske handlingsrommet brukes innenfor et begrenset økonomisk handlingsrom. Prioriteringer skjer innenfor gitte rammer.
- Regional tyngde og slagkraft overfor fylkeskommunale og statlige myndigheter
 - Oppleves stort sett bra
- Politisk samarbeidsklima på tvers av kommunegrensene
 - Regionalt samarbeid i Midt-Troms bestående av Bardu, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy
 - Midt-Troms regionråd består av ordførere med varaordførere som personlige varamedlemmer
 - Samarbeidet oppleves som nyttig og godt
- Innbyggernes identitet til bygd, kommune og region. Det er vist til:
 - Byregionprogrammet
 - Faktagrunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel

Informasjon hentet fra statusbildet 2015, forts.

- Lokalpolitisk styring, overordnet styring eller detaljstyring
 - Drives stort sett overordnet
 - Nedsettes arbeidsgrupper i forbindelse med enkelte fagfelt
- Forholdet mellom saksmengde og tid til å drive lokalpolitikk i kommunestyret
 - Saksmengden er til tider stor, likevel er det avsatt tid til å drive lokalpolitikk. Politikerne har mulighet til å utvide møtetiden, eller utsette saker til neste kommunestyremøte.
- Aktivitet på lokalpolitisk arena
 - Tromsbanen er en sak det har vært jobbet med i lang tid
 - Saker vedrørende Forsvaret i Troms/Nord/Barduplass flyplass
 - Studietilbud/studiesenter (Campus Bardufoss)

Vurdering av nå-situasjonen for lokaldemokratiet

SOFT-analyse basert på gruppesamtaler med administrasjonen og folkevalgte
23.09.2015

Vurdering av nå-situasjonen for lokaldemokratiet

Gruppesamtalene med kommuneadministrasjonen og folkevalgte 23.09.2015 kan oppsummeres i følgende SOFT-analyse (kommunens egen vurdering):

Sterke sider:

- Lokallagene til de politiske partiene er aktive. Det er høy aktivitet i det politiske miljøet.
- Innbyggerne er interessert i og engasjerer seg i saker som vedrører seg og sine, sine nærområder, i kultur, idrett og de deltar på møteplasser.
- Det er sjelden habilitetsutfordringer. Folkevalgte og administrasjonen mener at disse håndteres tilfredsstillende.
- Administrasjonen opplever at kommunestyrerepresentantene i det store og hele er engasjerte. Det er imidlertid ofte forfall og mange vararepresentanter må møte, også de som står langt nede på listene.
- Det er ikke vanskelig å få folk til å engasjere seg politisk og til å stå på listene. I noen partier har det vært konkurranse om å stå overs på listene.
- Generelt oppleves at innbyggerne har stor identitet og tilhørighet til egen bygd/tettsted. I forhold til ytre omgivelser tilhører «alle» Måselv. Byen er Tromsø og fotballaget er TIL.
- Folkevalgte opplever samarbeidet i regionen og samarbeidet med nabokommunene som effektivt og godt.
- Folkevalgte mener at interkommunalt samarbeid om tjenester innebærer god ressursutnyttelse. Kommunen klarer å løse oppgaver som kommunen er for liten til å løse alene på en god måte. Fordelene vurderes å være vesentlig større enn ulempene.
- Folkevalgte opplever at styringen av interkommunale samarbeidsordninger er uproblematisk. De har full tillit til at rådmann og ordfører ivaretar kommunens interesser i styringsorganene på en tilfredsstillende måte. Kommunestyret får informasjon og svar når det spørres.

Vurdering av nå-situasjonen for lokaldemokratiet, forts.

Svake sider:

- I ett av partiene var det en utfordring å få folk til å stå øverst på partilisten.
- Folkevalgte mener at kommunen har for liten kapasitet og mangler kompetente ressurspersoner til utarbeidelse av overordnede styringsdokumenter, f.eks. kommuneplan, andre overordnede planer, arealplaner o.l. Det er jevnt over god kapasitet og kompetanse til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag, men rådmannen ser utfordringer knyttet til enkelte saksområder. Det er ikke juridisk kompetanse i kommuneadministrasjonen i dag.

Trusler:

- Folkevalgte mener det vil være en stor utfordring for Målselv kommune om nabokommuner slår seg sammen til store kommuner og dette resulterer i at tilgangen til og omfanget av interkommunale samarbeidsordninger i regionen blir redusert
- Det vil være en stor trussel for Målselv kommunen om økonomiske og andre rammebetingelser endres slik at det blir vanskeligere for små kommuner å bestå som egen kommune.

Muligheter:

- Folkevalgte mener at samarbeidet i regionen og samarbeidet med nabokommunene om tjenester og på andre måter kan videreutvikles. Folkevalgte og administrasjonen påpekte et felles plankontor som en mulighet. Folkevalgte påpekte også mulighetene for et utvidet samarbeid om rådhus-funksjoner (regnskap, lønn, skatteinnfordring, sentralbord). Interkommunalt samarbeid om tjenester kan medføre lavere kostnader og/eller høyere kvalitet enn om kommunen selv skulle løse disse. I noen sammenhenger bør Målselv ha muligheter til å kunne selge tjenester til andre.

Mindre og større kommuner – fordeler og ulemper for lokaldemokratiet

Telemarkforskings vurdering

Fordeler for lokaldemokratiet ved at Målselv kommune inngår i en ny større kommune (stordriftsfordeler)

I en større kommuner vil:

- Det være lettere
 - å stille et mangfold av mange partilister
 - å få mange innbyggere som er villige til å stille på listene og få flere som ønsker å bli plassert høyt på listene
 - å sørge for gode rammebetingelser og vilkår for å drive politisk arbeid
 - for folkevalgte å drive mer overordnet og helhetlig planlegging og styring
 - for folkevalgte å utøve bestillerfunksjon
 - for folkevalgte å styre uten en rekke interkommunale løsninger
- Det være mulig å ha en robust kommuneadministrasjon med kapasitet og kompetanse som
 - sikrer at folkevalgte får seg forelagt gode plan- og styringsdokumenter, saksutredninger og beslutningsgrunnlag
 - tilrettelegger for at innbyggerne skal kunne engasjere seg i og medvirke ved behandling av saker (nettsider, informasjonsavis, høringer, bruk av media, folke-/informasjonsmøter, møter med spesielle grupper, konferanser, brosjyrer, innbyggerundersøkelser etc)
 - sikrer at politiske vedtak ble gjennomført på rett måte til rett tid
- Kommunen kunne få
 - flere oppgaver fra staten og mulighet til å løse disse selv
 - større selvråderett
 - en sterkere stemme mot regionale og nasjonale myndigheter
- Det være større distanse mellom folkevalgte og innbyggerne og færre inhabilitetsutfordringer
- Velgerne får utvidet sine demokratiske rettigheter fordi flere vil bo og jobbe i samme kommune

Fordeler for lokaldemokratiet ved at Målselv kommune består som egen kommune (smådriftsfordeler)

I Målselv kommune:

- Oppnås stor grad av representativitet på partilister og i kommunestyret
- Kjenner ofte velgerne mange av personene som står på partilistene
- Vil det ofte være nær og god kontakt mellom innbyggerne og folkevalgte
- Har folkevalgte ofte god oversikt over det som foregår
- Blir ordfører og andre folkevalgte ofte ombudsmenn
- Kan folkevalgte pga nærhet lett lytte til innbyggernes ønsker og meninger
- Kjenner folkevalgte ofte hverandre godt og habilitetsutfordringer kan derfor lett avdekkes og håndteres.
- Er det oversiktlig og derfor mulig for folkevalgte å kunne styre kommunen
- Ligger forhold ofte godt til rette for et velfungerende nærdemokrati

Oppgavepotensial

Nye oppgaver til større kommuner

- Fredag 20. mars la Regjeringen fram stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner.
- Stortingsmeldingen inneholder:
 - Redegjørelse for prosesser som er satt i gang, og som berører ansvarsdelingen mellom forvaltningsnivåene. Følger ikke nødvendigvis kommunereformens tidsløp.
 - Forslag til overføring av oppgaver til kommunene i forbindelse med kommunereformen.
 - Tiltak for å redusere statlig styring.
- Stortingsmeldingen ble vedtatt i Stortinget i juni 2015.
 - Se endringer/presiseringer på side 110-111.
- De neste sidene viser hvilke oppgaver som vurderes overført til kommunene.

Meld. St. 14

(2014–2015)

Melding til Stortinget

Kommunereformen – nye oppgaver
til større kommuner

Førende prinsipper for oppgavefordelingen

- Det er lagt noen førende prinsipper for oppgavemeldingen som det er verdt å merke seg.
- 1. Rammestyring av kommunesektoren
 - Ved overføring av nye oppgaver til større kommuner vil rammestyring, både økonomisk og juridisk, ligge til grunn.
- 2. Generalistkommunen skal være hovedmodellen for kommunesektoren
 - Det legges ikke opp til et system med oppgavedifferensiering avhengig av flere ulike innbyggerstørrelser. Men de største kommunene kan overta noen flere oppgaver, se seinere i rapporten.
 - Regjeringen varslet allerede i kommuneproposisjonen 2015 at de vil utrede en generell hjemmel som gir adgang til å pålegge interkommunalt samarbeid som en løsning der hvor geografiske avstander gjør at kommuner ikke kan slå seg sammen. Utredningen vil også vurdere om det på forhånd kan angis særskilte tjenesteområder som vil kunne være aktuelle for pålagte samarbeid. Forslag til Stortinget våren 2017.
- 3. Individuelle rettigheter skal ligge fast
- 4. Pengene skal følge oppgaven

Oppgaver som behandles i eget løp

- Det er flere pågående prosesser som kan føre til overføring av oppgaver til kommunene. Disse følger ikke nødvendigvis samme løp som kommunereformen. Prosessene er:
 1. Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet
 2. Utredning av familieverntjenesten med sikte på overføring av ansvaret til kommunene
 3. Oppgaver på politiområdet
 4. Ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene for det offentlige vegnettet
 5. Stortingsmelding om primærhelsetjenesten
 6. Opptrappingsplaner for henholdsvis rusfeltet og rehabiliteringsfeltet
 7. Finansieringsansvaret for pasienttransport
 8. Reformarbeidet knyttet til pleiepenger, hjelpestønad og omsorgslønn
 9. Forenkling av utmarksforvaltningen
 10. Utviklingsavtaler på planområdet
 11. Forenkling av plandelen i plan- og bygningsloven
 12. Konsesjonsbehandling av mikro-, mini- og småkraftverk
 13. Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
 14. Vannscooterregelverket

Nye oppgaver - velferd

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tannhelse	Allmenntannhelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og fylkeskommunens ansvar etter tannhelsetjenesteloven overføres til kommunene.
Rehabilitering	Større kommuner kan få større ansvar for rehabiliteringstjenester som i dag ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Hvilke oppgaver skal utredes nærmere, samt i hvilken form en slik ansvarsendring skal skje.
Basishjelpemidler	Basishjelpemidler utredes overført til kommunene. Det må defineres nærmere hvor grensen skal gå, samt utfordringer med lager og logistikk. Mer avanserte hjelpemidler vil fortsatt være et statlig ansvar.
Forsøk DPS (distriktpsykiatrisk senter)	Opprette en forsøksordning med overføring av driftsansvar for DPS til kommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Formålet med forsøksordningen vil være å undersøke om et kommunalt ansvar for tjenesten kan bidra til et bedre og mer helhetlig tilbud til brukerne.
Boligtilskudd	Tilskudd til etablering og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. I dag ligger denne oppgaven til Husbanken, og kommunene må søke midler her.
Varig tilrettelagt arbeid	Varig tilrettelagt arbeid (VTA) og enkeltplasseringer i ordinære virksomheter (VTO) kan overføres til kommunene – dette er tilbud om sysselsetting til personer som har små utsikter til ordinært arbeid.

Nye oppgaver – lokal utvikling

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Tilskudd frivillighetssentraler	Ansvar for å gi tilskudd til frivillighetssentraler overføres til kommunene. Det er en forutsetning at kommunene overtar tilskuddsansvaret for de sentralene som ikke er kommunalt drevne også. Flertallet på Stortinget ber om at midlene øremerkes, og øket i en opptrappingsperiode for å styrke frivillighetssentralene.
Lokal nærings- og samfunnsutvikling	I denne omgang foreslås det ikke noen konkrete oppgaver som skal overføres. KMD viser til en rekke utredninger og evalueringer som er satt i gang av lokalt nærings- og samfunnsutviklingsarbeid. Når disse utredningene og et sammenstilt kunnskapsgrunnlag foreligger, vil det utgjøre et grunnlag for å vurdere om det er behov for å klargjøre og styrke kommunens rolle knyttet til lokal nærings- og samfunnsutvikling. Regjeringen vil følge opp dette spørsmålet i proposisjonen om nye oppgaver til større kommuner, som planlegges fremmet for Stortinget vårsesjonen 2017.
Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk	Forvaltningen av tilskudd til veibygging og til drift med taubane kan overføres fra fylkesmannen til kommunen. Forutsetter større kommuner, kan bidra til et fagmiljø på skog i kommunene.
Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv	- Forvaltningen av utvalgte kulturlandskap i jordbruket kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015. - Forvaltningen av tilskudd til verdensarvområdene kan overføres fra fylkesmannen til kommunene. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015. - Tilskudd til tiltak i beiteområder kan overføres til kommunene. Det kan være behov for samarbeid over kommunegrenser og fylkesgrenser for å sikre rasjonelle driftsopplegg. Må avvente gjennomgang av miljøvirkemidlene som skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret i 2015.
Enkeltutslipps-tillatelser, forurensningslov	Kommunene får myndighet til å gi utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 når det gjelder grønnsaksvaskerier, og myndighet til å behandle saker vedrørende støy fra motorsportbaner, skytebaner og vindmøller kan overføres til større kommuner.
Naturforvaltning	- For mindre verneområder som ligger i naturlig tilknytning til verneområder som i dag forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrene, har styrene fått tilbud om å overta ansvaret også for disse områdene. For kommuner eller styrene ikke ønsker denne myndigheten, kan myndigheten fortsatt ligge hos fylkesmannen. - Fylkeskommunens myndighet etter innlandsfiskeforskriften § 2 tredje ledd kan overføres til større kommuner. - Fylkeskommunens myndighet til å fastsette utvidet jakttid for enkelte fremmede/introduserte arter etter § 2 i forskrift om jakt- og fangsttider, og hvor det i liten grad er nødvendig å ta hensyn til regional utbredelse, kan overføres til større kommuner.

Nye oppgaver - andre

Oppgave	Nærmere om oppgaven
Vigselsrett for borgerlige vielser	Prøvingen av ekteskapsvilkår gjøres av skatteetaten. Derfor er det ikke noe i veien for at kommunene kan overta domstolenes vigselsmyndighet, betinger trolig heller ikke større kommuner enn det vi har i dag.
Notarialforretninger	Bekreft underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi
Godkjenning svømmeanlegg	Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller overføres til kommunene. De fleste anleggstyper kan da godkjennes i kommunene med unntak av kunstisanlegg utendørs og innendørs, og anlegg som har fått status som nasjonalanlegg.

Behandling av meldingen i Stortinget

- I behandlingen av meldingen i juni gikk i stor grad flertallet inn for Regjeringens forslag. Det ble derimot gjort noen endringer/presiseringer på noen oppgaver/områder:
 - Stortinget mener at ansvaret for arbeids- og utdanningsreiser fremdeles skal være et statlig ansvar (NAV). Regjeringen hadde foreslått å overføre dette til kommunene.
 - Flertallet på Stortinget støtter at de største kommunene kan overta videregående skoler, men at dette skal skje gjennom søknad og forsøksordninger i første omgang.
 - Ansvaret for kollektivtrafikk kan overføres til større kommuner med de vilkår som er skissert i meldingen, og det forutsettes at det inngås samarbeid/partnerskap for å sikre et helhetlig tilbud i regionen.
 - Tilskudd til frivillighetssentralene overføres til kommunene, men gjennom et øremerket tilskudd.
 - Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan den kommunale og den statlige delen av NAV-tjenesten kan samordnes bedre.
 - Stortinget mener det må vurderes økt kommunalt selvstyre innenfor skiltpolitikken som i dag ligger til Statens vegvesen. Stortinget mener også det må vurderes økt kommunalt selvstyre innenfor fastsetting av skrivemåte og navn innenfor adresse- og skiltprosjekt.
 - Stortinget mener kommunenes mulighet for å utvide selvkostområdet innenfor vann, avløp og renovasjon gjennom et mer helhetlig miljøgebyr bør utredes. Selvkostprinsippet skal fortsatt ligge til grunn.
 - Stortinget ber regjeringen vurdere å øke det kommunale ansvaret for finansiering av skoleskyss for grunnskoleelever.

Oppgaver til det regionale, folkevalgte nivået

- Stortinget har tidligere vedtatt at det også etter kommunereformen skal være tre folkevalgte nivået, og regjeringen legger opp til å invitere fylkeskommunene med i prosessen rundt kommunereformen. Fylkeskommunene skal fatte vedtak høsten 2016, og forslag om nytt regionalt folkevalgt nivå skal inkluderes i proposisjon om kommunereformen våren 2017.
- Stortinget ber om at oppgavene til et nytt folkevalgt nivå skal gjennomgås og forslag legges frem for Stortinget i en stortingsmelding våren 2016.
- Flertallet på Stortinget peker på at følgende oppgaver kan vurderes overført til det regionale folkevalgte nivået:
 - Vurdering av fylkesveien etter forvaltningsreformen i 2010. Større veger med sterke næringsinteresser kan vurderes overført til staten som en del av denne vurderingen.
 - Landbruksoppgaver som ikke er naturlig å legge til kommunene.
 - Klima- og miljøoppgaver det ikke er naturlig å legge til kommunene.
 - Styrking av de regionale forskningsfondene.
 - Fordeling av relevante prosjektmidler.
 - Oppgaver på integreringsområde som i dag ligger hos IMDI og som bør flyttes nærmere innbyggerne.
 - Ny ansvarsfordeling og finansiering mellom stat, regioner og kommuner på kultur- og kulturminneområdet, herunder en vurdering av riksantikvarens rolle og ansvar.
 - Vurdere å utvikle sentral godkjenning av regional planstrategi og overlate bestemmelsen til det regionale selvstyret.

Kommunestørrelse og oppgaver

- Det er ikke angitt minimumskrav til kommunenes innbyggertall for at oppgavene skal overføres, men i vurderingen av flere av oppgavene pekes det på ekspertutvalgets tilråding om at kommunene bør ha en minimumsstørrelse på 15 000 – 20 000 innbyggere.
- Regjeringen vil fremme forslag om en generell hjemmel for pålagt interkommunalt samarbeid. Formålet med en slik hjemmel vil ifølge regjeringen være å sikre innbyggerne et faglig forsvarlig tilbud, og den aktuelle kommunens fagkompetanse vil være sentral for vurderingen av når det vil kunne være aktuelt å anvende bestemmelsen. Den framtidige kommunestrukturen og omfanget av nye oppgaver til kommunene vil kunne avgjøre omfanget av slike pålagte samarbeid.

Samlet vurdering lokaldemokrati

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og til å gi en samlet vurdering. Disse er 😊 , 😐 og 😞 .
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på de neste sidene.
- Samlet er det mulig å oppnå 100 poeng. Terskelen for å oppnå de ulike smileyene er følgende: 0 - 33 poeng gir rød smiley, fra 34 – 66 poeng gir gul smiley og over 67 poeng gir grønn smiley.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Valgdeltagelse	Valgdeltagelse er en del lavere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	0	😞
	Valgdeltagelsen er omtrent landsgjennomsnittet ved sist valg	5	😐
	Valgdeltagelse er en del høyere enn landsgjennomsnittet ved sist valg	10	😊
Størrelse på kommunestyret	Kommunen har minimumsløsningen når det gjelder antall kommunestyrerepresentanter	0	😞
	Kommunen har mellom 0 – 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	5	😐
	Kommunen har over 50 prosent høyere representasjon enn minimumsløsningen	10	😊
Politisk representasjon	Kommunen har 2 eller færre partier som er representert i kommunestyret	0	😞
	Kommunen har 3-5 partier som er representert i kommunestyret	5	😐
	Kommunen har 6 eller flere partier som er representert i kommunestyret	10	😊
Innbyggermedvirkning	Kommunen har kun lovpålagte medvirkningsorgan for innbyggerne	0	😞
	Kommunen har noen flere medvirkningsorgan enn de lovpålagte	5	😐
	Kommunen har de fleste medvirkningsorganene som ekspertutvalget peker på	10	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Politisk styring – handlingsrom	Respondentene er negative til at politikerne har politisk handlingsrom.	0	
	Respondentene er verken spesielt negative eller spesielt positive til at politikerne har politisk handlingsrom.	5	
	Respondentene er positive til at politikerne har politisk handlingsrom.	10	
Politisk styring – kompetanse og kapasitet	Respondentene er negative til at administrasjonen har kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte.	0	
	Respondentene er verken spesielt negative eller spesielt positive til at administrasjonen har kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte.	5	
	Respondentene i spørreundersøkelsen er positive til at administrasjonen har kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte.	10	
Politisk styring - interkommunale samarbeid	Det interkommunale samarbeidet opplever i stor grad for omfattende og vanskelig å styre.	0	
	Det interkommunale samarbeidet oppleves i noe grad for omfattende og vanskelig å styre.	5	
	Det interkommunale samarbeidet oppleves i liten grad for omfattende og vanskelig å styre.	10	
Oppgavepotensial	Kommunen vil i liten grad være rustet til å påta seg nye oppgaver.	0	
	Kommunen vil i noe grad være rustet til å påta seg nye oppgaver.	10	
	Kommunen vil i stor grad være rustet til å påta seg nye oppgaver.	20	
Lokal identitet	Innbyggerne har større tilhørighet til nabokommunen(e), enn til egen kommune.	0	
	Innbyggerne har sterk tilhørighet til egen kommune, men også til nabokommunene.	5	
	Innbyggerne har en sterk tilhørighet til egen kommune.	10	

Vurdering lokaldemokrati – Målselv som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Valgdeltagelsen i Målselv var noe lavere landsgjennomsnittet ved forrige valg.	0/10	
Størrelse på kommunestyret	Kommunestyret har 25 plasser. Dette er 24 % over minimumsløsning på 19 representanter.	5/10	
Politisk representasjon	Det er 6 partier i kommunestyret.	10/10	
Innbyggermedvirkning	Målselv har de fleste medvirkningsorganene som ekspertutvalget peker på aktuelle for sikre at innbyggerne kan påvirke politikkutforming i egen kommune.	10/10	
Kapasitet og kompetanse	De folkevalgte mener at kommunen har begrenset kapasitet og mangler kompetente ressurspersoner til utarbeidelse av overordnede styringsdokumenter, f.eks. kommuneplan, andre overordnede planer, arealplaner.	5/10	
Politisk handlingsrom	Det politiske handlingsrommet oppleves som begrenset i Målselv	0/10	
Interkommunalt samarbeid	Det interkommunale samarbeidet oppleves i liten grad som for omfattende og vanskelig å styre.	10/10	
Oppgavepotensial	Målselv har i dag en del samarbeid på tjenesteområdene, og respondentene mener til en viss grad at kommunen er rusta til å ta på seg nye oppgaver. Vi mener Målselv kan ta på seg noen nye oppgaver, men sannsynligvis vil ha behov for en del interkommunalt samarbeid som egen kommune.	10/20	
Lokal identitet	Av vår intervjurunde fremkommer det at det er en sterk lokal identitet i Målselv.	10/10	
Samlet vurdering lokaldemokrati	Samlet får «Målselv som egen kommune» får en score på 60 av 100 poeng på lokaldemokrati.	60/100	

Oppsummering av Målselv kommune som lokaldemokratisk arena

Telemarkforskning mener:

- Lokaldemokratiet fungerer generelt godt i Målselv kommune i dag
- Under forutsetning av at økonomiske og andre rammebetingelser ikke endres i negativ retning for kommunen, bør lokaldemokratiet i Målselv også i årene framover kunne ha muligheter for å fungere godt dersom kommunen velger å bestå som egen kommune
- Dagens smådriftsfordeler i fht lokaldemokrati bør kunne videreføres
- Det vil bare i begrenset grad være mulig å hente ut stordriftsfordelene i fht lokaldemokrati
- Valgdeltagelsen ved kommunevalgene er lav
- Representasjonen er god ved at
 - 6 partier stiller lister og at alle 6 partiene er representert i kommunestyret
 - Kommunestyret har 25 medlemmer
 - Kommunen har flere utvalg enn minimumskravet

Oppsummering av Målselv kommune som lokaldemokratisk arena, forts.

Telemarkforskning mener:

- Habilitetsutfordringer håndteres
- Det er jevnt over kapasitet og kompetanse i kommuneadministrasjonen til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag. Kommunen har imidlertid utfordringer på noen områder, f.eks i fht plankompetanse og juridisk kompetanse
- Det er potensial for å etablere nye interkommunale samarbeidsordninger
- Det er noen utfordringer knyttet til den lokaldemokratiske styringen av enkelte interkommunale samarbeidsordninger
- Det politiske handlingsrommet er begrenset, spesielt pga kommunens økonomiske situasjon
- Samarbeidet med nabokommunene fungerer godt
- Innbyggerne har stor identitet og tilhørighet til egen bygd/tettsted

Oppsummering av Målselv kommune som lokaldemokratisk arena, forts.

Telemarkforskning mener:

- Det vil medføre store trusler for lokaldemokratiet i Målselv om
 - Staten pålegger kommunene nye store oppgaver som små kommuner ikke vil være i stand til å håndtere alene
 - Økonomiske og andre rammebetingelser endres slik at det økonomiske og derved det politiske handlingsrommet i Målselv svekkes.
 - Nabokommunene slår seg sammen til større enheter og dette medfører at eksisterende interkommunale samarbeidsordninger avvikles, og mulighetene for å etablere nye reduseres.
- Det vil være et politisk skjønn om fordelene for lokaldemokratiet ved at Målselv kommune evt. inngår i en større enhet skal tillegges mer vekt enn fordelene for lokaldemokratiet ved at Målselv fortsatt skal bestå som egen kommune

Samlet vurdering

Målselv som egen kommune

Målselv som egen kommune

Målselv	Samfunnsutvikling	Økonomi	Tjenesteyting	Lokaldemokrati	Samlet score
Score	60/100	70/100	55/100	60/100	245/400
Smiley					

Samlet får «Målselv som egen kommune» en totalscore på 245 av 400 mulige poeng. Det er økonomi som kommer best ut. Deretter følger lokaldemokrati, samfunnsutvikling og tjenesteyting.

Med dette som utgangspunkt vil vi på de neste sidene gjøre rede for fordeler og ulemper på de ulike områdene ved at Målselv består som egen kommune.

Oppsummering Samfunnsutvikling

Fordeler

- Målselv er en egen bo og arbeidsmarkedsregion. Over 80 prosent av de sysselsatte bor og arbeider i kommunen. Det er større innpendling enn utpendling i Målselv. Dette tilsier at det er relativt sett mange arbeidsplasser i kommunen.
- Det er noe varierende hvor lange avstandene mellom tettstedene i Målselv er, men de fleste innbyggerne har rundt en times kjøretid mellom tettstedene.
- Målselv har en variert sysselsettingstruktur, med arbeidsplasser i en rekke ulike bransjer, men en del av disse er i nedgangsbransjer.

Ulemper

- Målselv har et befolkningsgrunnlag på under 10 000 innbyggere. Fram mot 2040 forventes det at folketallet vil øke fra 6 634 (per 1.1.15) til 7 719. Ekspertutvalget har foreslått at en kommune bør ha 10 – 15 000 innbyggere for å ha nok kapasitet og kompetanse. Målselv vil også i framtiden ha noe lavere innbyggertall enn dette.
- Forsvaret er en «tung» aktør i Målselv. Hvis forsvaret skulle forsvinne, vil dette få negative konsekvenser for Målselv.

Oppsummering Økonomi

Fordeler

- Målselv har i dag noe høyere inntekter enn landssnittet. Det blir påpekt i vår samtale med administrasjon og politikere at de generelle, økonomiske rammebetingelsene er rimelig gode, men at driften av kommunen er dyr; ifølge intervjuobjektene har dette særlig å gjøre med en desentralisert struktur på skole og legesenter.

Ulemper

- Som egen kommune vil Målselv gå glipp av økonomiske virkemidler knyttet til reformen (engangsstøtte og reformstøtte). Inntektssystemet vil f.o.m. 2017 trolig være utformet slik at det blir relativt mer kostbart å være en liten kommune
- Den økonomiske situasjonen oppleves som krevende i Målselv, budsjettet tåler ingen «overraskelser»

Oppsummering Tjenesteyting

Fordeler

- Det generelle bildet er at Målselv har gode tjenester, og flere av indikatorene vi har sett på belyser dette. Tilbakemeldingene fra brukerundersøkelsen 2014 viser at tjenestetilbudet generelt oppfattes som godt av brukerne.
- Målselv har relativt sett få interkommunale samarbeid på spesialiserte områder.
- Valgfrihet; flere skoler og barnehager å velge mellom. Også et tilrettelagt samisk tilbud.
- Forutsatt at situasjonen ikke blir verre enn i dag (økonomisk) er oppfattelsen fra administrasjonen og politikerne at Målselv kan håndtere nye, framtidige oppgaver.
- Nærhet til brukere.

Ulemper

- Sårbare på en del punkter. Noen sektorer som teknisk og (til tider) pleie og omsorg er utfordrende med tanke på kapasitet. Sliter noe med rekruttering. Dette kan forverres hvis det blir store kommuner rundt – merker allerede konkurranse i dag fra større aktører og større kommuner.

Oppsummering lokaldemokrati

Fordeler

- Under forutsetning av at økonomiske og andre rammebetingelser ikke endres i negativ retning for kommunen, bør lokaldemokratiet i Målselv også i årene framover kunne ha muligheter for å fungere godt dersom kommunen velger å bestå som egen kommune
- Det er et godt utvalg av partier å stemme på ved valg

Ulemper

- Lav valgdeltagelse
- Det politiske handlingsrommet oppleves som begrenset, spesielt pga. kommunens økonomiske situasjon

Samlet oppsummering – Målselv som egen kommune

- De foregående sidene har vist at det er fordeler og ulemper knyttet til «Målselv som egen kommune», og i lys av de overordnede målene i kommunereformen så er ulempene omtrent på samme nivå som fordelene.
- Økonomisk har Målselv inntekter over landsgjennomsnittet. I 2014 hadde Målselv et netto driftsresultat på 2,2 prosent. Målselv driver rimelig effektivt på administrasjon, men vi finner et potensiale for reduserte administrasjonsutgifter på 2,1 mill kr sammenlignet med nivået for sammenliknbare kommuner. Innenfor tjenester er det dog vesentlig mer å kunne hente. Vi har blitt informert om at den økonomiske situasjonen i kommunen oppleves som anstrengt.
- Dersom man velger å stå alene nå, vil kommunen gå glipp av de økonomiske virkemidlene i kommunereformen. De varslede endringene i inntektssystemet vil også potensielt gjøre det vanskeligere å bestå som egen kommune. Det er derimot vanskelig å spå, før Regjeringen har lagt fram nytt inntektssystem, hvordan slike endringer vil slå ut for Målselv. De nye endringene vil gjøres gjeldende fra 1. januar 2017.
- Kommunen mener selv de har gode muligheter for å møte nye krav og håndtere nye oppgaver. For å klare dette er det en forutsetning at penger følger oppgavene og at den økonomiske situasjonen ikke blir verre enn den er i dag.
- I et framtidsperspektiv er det en forutsetning at det interkommunale samarbeidet videreføres og videreutvikles – hvis nabokommunene slår seg sammen kan dette føre til at omfanget av slikt samarbeid reduseres.
- Det er stor bevissthet i Målselv om konsekvensene rundt det som kan skje i nabokommunene hvis sammenslåing skjer blant de. Mulighetene for å fortsette som egen kommune påvirkes av dette.
- Kommunen må ta «noen grep» uavhengig av kommunereformen.

Referanser

Referanser

- Innbyggerundersøkelsen (2014) Målselv kommune. Tilgjengelig fra <https://www.malselv.kommune.no/sluttrapport-innbyggerundersokelse-maalselv-kommune.5595198-342838.html> [nedlastet 07.10.15]
- Norconsult (2013) Handel i Målselv. Tilgjengelig fra <https://www.malselv.kommune.no/kartlegging-og-analyse-av-handelssituasjonen-i-maalselv.5447125-285277.html> [nedlastet 07.10.15]
- Statusbilde for Målselv kommune (2015) tilgjengelig fra <https://www.malselv.kommune.no/kommunereformen-stausbilde-maalselv-kommune.5778885-285277.html> [nedlastet 07.10.15]
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriterier for god kommunestruktur – delrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Mars 2014.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. Kriteriet for god kommunestruktur – sluttrapport fra ekspertutvalget for kommunereformen. Desember 2014.
- Langset, M., Ellis, I.O., Ståvi, J.M., Nilsen, J.K. og Vinsand, G. 2014. kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene. NIVI Rapport 2014:1.
- Meld.St.14 (2014.2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner

Vedlegg – Oversikt over interkommunale samarbeid

Interkommunalt samarbeid

Område	Kommuner som deltar
Legevakt	Målselv ,Bardu, Salangen, Lavangen
PPT	Målselv og Bardu
Arbeidsgiverkontroll	Målselv Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Berg, Torsken, Bardu
Midt-Troms regionråd	Bardu, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy.
Løkta	Målselv ,Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Berg, Torsken, Bardu
Regionsamarbeid skole	Målselv ,Bardu, Lavangen, Salangen, Dyrøy
Regionsamarbeid barnehage	Målselv , Bardu, Lavangen, Salangen, Dyrøy
Renovasjon - Senja avfall	Målselv ,Balsfjord, Berg, Dyrøy, Lenvik, Sørreisa, Torsken, Tranøy
Ungdommens regionråd	Målselv , Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Berg, Torsken, Bardu
Interkommunalt arkiv Troms IKS	De fleste kommunene i Troms
KomREv Nord IKS	Berg, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy
Jordmortjenester	Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy
Landbrukskontor Målselv	Berg, Målselv og Torsken
Midt-Troms friluftsråd	Bardu, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy
Midt-Troms Viltregion	Bardu, Dyrøy, Lavangen, Lenvik, Målselv, Salangen og Sørreisa
110-Sentral Tromsø Oljevernberedskap	Bardu, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy
Film Camp AS	Berg, Målselv, Lenvik, Sørreisa, Torsken og Tranøy
Forsvarskoordinator	Bardu, Målselv og Sørreisa